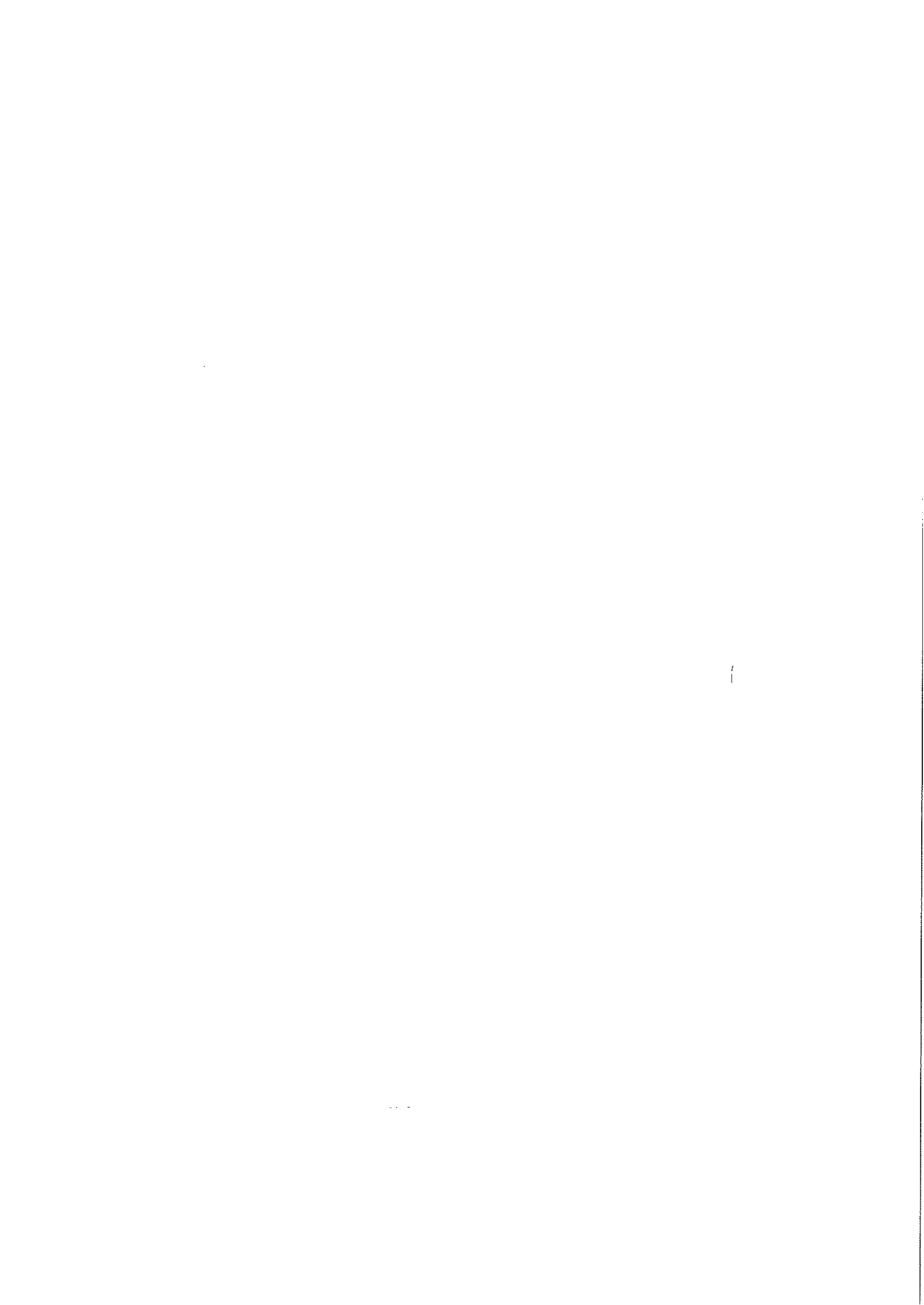

ELKE DAG MET GODS WOORD

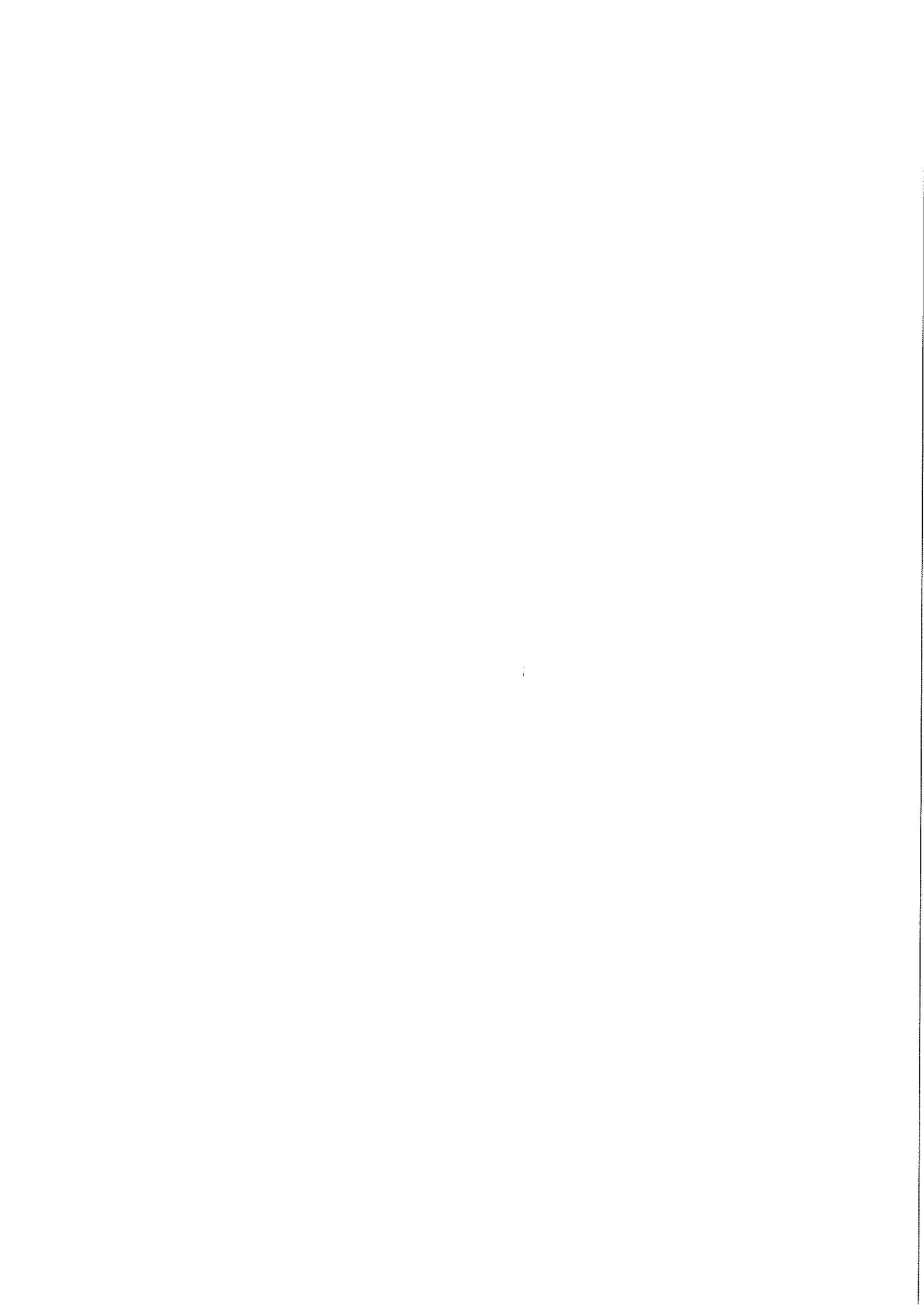

**Werkwijzer voor
kleuters en kinderen 6**

INHOUD

VERANTWOORDING	5
A. ALGEMENE DOELSTELLING.....	5
B. CONCRETE DOELSTELLINGEN	5
C. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN	6
D. ALGEMEENHEDEN.....	6
1. Samenstelling en opzet	6
2. Gebruik	6
3. Naamgeving	6
E. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER.....	6
I. Informatie - uitleg - vorming.....	6
II. Voorbereiding	7
A. Doel	7
B. Werkboekje	7
C. Materiaal	7
D. Vertelling	8
E. Adviezen.....	8
III. Programma.....	8
Algemeen.....	8
A. Opening	8
B. Lesbehandeling	9
C. Sluiting	9
F. WERKWIJZER VI - VAN ELISA TOT JEZUS	
1. hoera! Naäman geneest!	11
2. Joas herstelt Gods tempel	19
3. Hizkia ruimt Gods tempel op.....	26
4. Josia viert het paasfeest	34
5. Jona waarschuwt de mensen van Ninevé.....	42
6. vier trouwe vrienden van God	50
7. het volk mag weer naar huis	58
8. God hoort het gebed.....	66
9. Jezus gaat naar school in de tempel.....	74
10. Johannes doopt mensen in de rivier.....	82
11. Johannes doopt Jezus in de rivier	90
12. Jezus heeft leerlingen nodig.....	98
13. Jezus spreekt in de synagoge	106

VERANTWOORDING

Het Kleuter- en Kinderwerkboekje bij de Bijbel en de bijbehorende "Werkwijzer" horen thuis in een omvangrijk geheel van lesmateriaal voor Peuters (0-3 jaar), Kleuters en Kinderen (4-7/8 jaar), Junioren (8-11 jaar), Tieners (12-14 jaar) en Jongeren (15-18 jaar). Dit lesmateriaal is momenteel in gebruik in Nederland, België, Frankrijk, Frans Zwitserland, De Nederlandse en Franse Antillen, Suriname, Frans-Guyana, de Seychellen, Tahiti, Nieuw-Caledonië, La Réunion, en Frans-Canada.

Het Kleuter- en Kindermateriaal komt tot stand op initiatief van het Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten van de Nederlandse Unie in samenwerking met de Frans-Belgische Unie. Als verantwoordelijken bezitten zij dan ook het copyright van deze serie.

Ieder kwartaal verschijnt er een **Werkboekje** met een bijhorende **Werkwijzer**. Zij kunnen worden besteld op het **Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie**, Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide (Nederland), tel. 030-6939375 (00-31 306939375 vanuit België) of Fax 030-6915838 (00 - 31 306915838 vanuit België).

Aan dit 6e nummer hebben hoofdzakelijk hun medewerking verleend:

auteurs: Jane van Bostelen, Rudy Van Moere, Edith Mulder, Bert Nab, Steve Palmberg, Agnes Peroti en Netty Weyenberg
illustratoren: Margé van Os, Frank Schuitevoerder
vormgeving: Aad Berger, Hans Booij en Cornelis Koffeman
redactiesecretaresse: Jane van Bostelen
redactie: Jane van Bostelen, Rudy Van Moere
hoofdreductie: Rudy Van Moere
eindreductie: Thijs de Reus en Bernard Sauvagnat

De bijbels-theologische doelstelling voor het geheel van het lesmateriaal treft u hieronder aan. Daarna krijgt u de didactisch-pedagogische doelstelling onder ogen zoals die geldt voor het werken met Kleuters en Kinderen. De pedagogische benadering is geïnspireerd door de opvoedingsfilosofie en de bijbelse principes van E.G. White in haar boek 'Karaktervorming'.

A. ALGEMENE DOELSTELLING

Het **koningschap Gods** naderbij brengen voor zover dat binnen de mogelijkheid van de mens ligt. Het gaat wezenlijk om **bevrijding en herstel**. **Bevrijding** van angst, twijfel, egoïsme, innerlijke spanningen, negatief denken en handelen, frustraties en complexen in de ervaringen van het individu door een helpen zoeken en vinden van God en zijn liefde d.m.v. Gods Woord met het oog op werkelijke bekering in Jezus Christus. Wanneer die fase is bereikt, treedt het **herstel** van de mens als Gods beeld in werking, Gods leiding is daarbij nodig en wordt gevonden in de Schrift, die de idealen en de wegen aangeeft.

De positieve ontplooiing van de mens staat daarin centraal. Hij zal dan als volwaardig schepsel zijn verantwoordelijkheid moeten leren kennen en dragen t.a.v. de aan hem gegeven natuur, planten- en dierenwereld en leven in de mensengemeenschap. Liefde voor God, mens, dier en natuur zijn daar de exponenten van en door **zijn volledige inzet** en het **putten uit de kracht van God**, zal hij als een partner van God in deze wereld komen te staan.

Gods Woord zal in beide fasen van bevrijding en herstel de bron van inspiratie en onderwijs dienen te zijn, zodat het richting geeft, en de motivatie en de wilskracht stimuleert. Israëls heilsgeschiedenis zal als illustratie functioneren, de mens Jezus als middel, omdat Hij het volmaakte beeld Gods is.

B. CONCRETE DOELSTELLINGEN

1. het zoeken en vinden van God en zijn liefde aan de hand van zijn Woord
2. het dagelijks bestuderen van de Bijbel als bron van menselijk geluk
3. het zoeken van werkelijke bekering in Jezus Christus
4. het herstellen van de mens als beeld Gods
5. partner van God worden in deze wereld
6. de mens Jezus als volmaakt beeld Gods leren kennen
7. getuigen van de komst van de komende wereld

C. SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

Het lesmateriaal Kleuters (4 en 5 jaar) en Kinderen (6 en 7 jaar) beoogt hen op een eenvoudige wijze in aanraking te brengen met een aantal fundamentele gegevens uit de algemene doelstelling van dit lessenproject. Het tracht op het dagelijkse leven van deze kleuters/kinderen in te spelen en roept de leid(st)er op daaraan mee te werken door aandacht te besteden aan hoofd (verstand), hart (gevoel) en hand (praktijk).

Met liedjes, verhaaltjes, spelletjes, kringgesprekjes en illustratiemateriaal worden zij geholpen in het uiten van hun gevoelens, het onder woorden brengen van ervaringen, het formuleren van situaties, het bevorderen van spontaniteit en het deelnemen aan het groepsgebeuren.

De lesprogramma's en het Werkboekje zijn er op gericht enerzijds allerlei vaardigheden bij te brengen zoals bijbellezen, leerteksten kennen, onderscheiden en analyseren van problemen.

Anderzijds beogen zij de Kleuters van 4 en 5 jaar kennis te laten maken met Gods vaderlijke liefde voor mens, plant en dier met Jezus als voorbeeld en helper van mensen. Zij moeten de Kleuters helpen inzicht te krijgen in goed en kwaad, waarbij het goede centraal staat.

Voor de Kinderen van 6 en 7 jaar ligt de nadruk op het doen van het goede, waarbij Gods vaderschap en Jezus als de gehoorzame zoon en uitvoerder van het goede als inspiratiebronnen dienen.

Onontbeerlijk bij dit alles is dat zij worden aangespoord tot het dagelijks bezig zijn met de waar gebeurde bijbelse verhalen, hoe klein de kleuters/kinderen ook zijn. Deze verhalen worden op hun niveau aangereikt middels hun Werkboekje. Zo wordt er een goede basis gelegd voor het groepsgebeuren op sabbat in de kerk.

D. ALGEMEENHEDEN

1. Opzet

De serie van twaalf Werkboekjes en twaalf Werkwijzers behandelt de bijbelverhalen van het Oude en het Nieuwe Testament in chronologische volgorde. Daar het om een driejarige leergang gaat, is het onmogelijk rekening te houden met de kerkelijke kalender.

2. Gebruik

Elke Werkwijzer bestaat uit 13 volledige programma's die dienen als suggestie voor het werken met kleuters/kinderen op sabbatochtend in de kerk. De leid(st)er kan uiteraard zoveel als hij/zij zelf wil, toepassen, ombuigen of verder uitwerken om het programma tot een zegen voor de kleuters/kinderen te maken.

3. Naamgeving

In het algemeen worden de termen **Kleuters en Kinderen** (beide met hoofdletters) gebruikt om specifiek te verwijzen naar de twee leeftijdsgroepen van 4 en 5 jaar en van 6 en 7 jaar. Als de term 'kleuters/kinderen' wordt gebruikt (zonder hoofdletters) dan wordt de hele groep van 4 tot en met 7 jaar aangeduid.

E. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

Elke les in de Werkwijzer bestaat uit drie delen:

- I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING
- II. VOORBEREIDING
- III. PROGRAMMA

Hieronder volgen deze delen met een woord uitleg over hun doel en hun nut.

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De beste leerkrachten in de kindersabbatschool zijn mensen die zelf blijven leren. Als leid(st)er van de kleuters/kinderen kan zij niet deelnemen aan de gesprekken rond de Bijbel in de sabbatschool voor volwassenen. Om dit te ondervangen, biedt elke les in de Werkwijzer een bijbelstudie waardoor de leid(st)er zich kan informeren en uitleg krijgen over de bijbelverhalen. Deze studies helpen te groeien in de kennis van de Heilige Schrift en vaardigheden aan te leren om teksten te analyseren, te begrijpen en toe te passen. De ervaring van een tiental jaren wijst uit dat deze rubriek steeds gretig wordt bestudeerd. Dat maakt dat de leid(st)er met veel meer plezier en inzicht aan de voorbereiding en de lesbehandeling werkt. Deze informatie is uiteraard niet

voor de kleuters/kinderen bestemd en de kennis ervan dient niet verwerkt te worden in de lesbehandeling. Dat is vooral om fouten bij het vertellen te voorkomen.

II. VOORBEREIDING

A. Doel

Het doel van de les wordt steeds in een vaste formule verwoord. Bij de lesbehandeling gaat het er eerst om dat de kleuters/kinderen het verhaal **leren kennen**, dan **leren begrijpen** om hen uiteindelijk te helpen met het **leren toepassen** ervan in hun dagelijks leven.

B. Werkboekje

Elke kleuter/kind heeft tijdens de week samen met zijn/haar ouders het desbetreffende lesje en werkje gemaakt. Voor de Kleuters (4-5 jaar) staan er **verhaaltjes** in over hun dagelijks leventje die qua thema overeenkomen met de bijbelverhalen die op sabbatmorgen worden behandeld. Zo leren zij de belangrijkste begrippen uit de bijbelverhalen te begrijpen.

De Kinderen (6-7 jaar) leren de **bijbelverhalen** kennen door de leesstukjes en de oefeningetjes.

Door elke sabbatmorgen tijdens de **bespreking** terug te grijpen op wat de kleuters/kinderen in de voorbije week in het Werkboekje hebben gedaan, worden zij extra gestimuleerd tot het maken van hun lesje en werkje. Beiden dienen zij naar de kerk te worden meegenomen.

De leid(st)er maakt zelf ook de lesjes en de werkjes en toont ze aan de kleuters/kinderen. Tijdens die bespreking bewondert zij/hij de door hen ingevulde en ingekleurde Werkboekjes en gemaakte werkjes en moedigt hen aan. Neem de taak van de ouders niet over door de werkjes uit het werkboekje tijdens het programma te laten maken!

C. Materiaal

1. Indeling

De Werkwijzer vermeldt elke week het te gebruiken materiaal per programmaonderdeel. Als men aan het begin van elk kwartaal bij alle lessen deze rubriek raadpleegt, dan kan het materiaal op tijd worden aangeschaft en voorbereid.

De meeste informatie, die een mens goed onthoudt, heeft een visueel karakter. Daarom wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van een viltsetmateriaal, een zandbak en de in de Werkwijzer voorhanden zijnde illustraties, werkjes, kleurplaten en leertekstcirkels:

a. de illustraties en de grote leertekstcirkels worden door u ingekleurd, op karton aangebracht en het liefst geplastificeerd. Dit aanschouwelijk materiaal kan verschillende jaren dienen en voor andere activiteiten (spelletjes, quiz, memory, ...) worden gebruikt.

b. de illustraties kunnen als kleurplaat worden uitgedeeld.

c. de van tevoren door u uitgeknipte, en al dan niet ingekleurde leertekstcirkels worden op sabbatmorgen aan de kleuters/kinderen uitgedeeld en door hen met lijm in het Werkboekje op de lege cirkel bij donderdag geplakt. Alle illustraties, werkjes en cirkels kunnen door fotokopiëren worden vermenigvuldigd, zodat de Werkwijzer onaangestast blijft. Ter voorbereiding van dit visuele materiaal kunt u de hulp in roepen van welwillende jongeren en ouderen in de kerk.

Bij de vermelding van het vilmateriaal wordt verwezen naar Bijbel in Vilt uitgave 1980! en daarna worden de benodigde achtergronden en figuren tussen haakjes vermeld. Mocht u niet in het bezit zijn van uitgave 1980 dan kunt u toch uitgaan van de vermeldingen tussen haakjes omdat deze nummers voor alle sets gelijk zijn.

2. Liedjes

De Werkwijzer verwijst naar de volgende liedjesboeken :

Elly en Rikkert, Timotheüs Kinderliedjes, Alles wordt Nieuw, Zing, Bijbelse Liedjes voor Kleuters en Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I. De liedjes uit deze laatste zijn ook op cassette verkrijgbaar om de leid(st)er te helpen met het aanleren van de liedjes. Het laatste boekje en de cassette zijn te bestellen bij bovengenoemd Secretariaat. Alle eerder genoemde liedjesboeken zijn in Evangelische boekhandels te koop. Tijdens het kwartaal wordt steeds hetzelfde openingslied en zendinglied gezongen. Elke week wordt er in drie keer een nieuw lied aangeleerd dat bij het bijbelverhaal past. De week erna wordt het nog eens gezongen bij de terugblik.

D. Vertelling

Vertellen is een kunst die kan worden aangeleerd. Een aantal nuttige wenken worden gegeven ter verbetering van de kwaliteit van de vertelling. Sommige zijn algemeen van aard, andere hebben specifiek met het bijbelverhaal te maken. Zo worden er bij het vertellen aan deze leeftijdsgroep sommige aspecten beter achterwege gelaten, omdat de kleuters/kinderen er gezien hun godsdienst-psychologische ontwikkeling nog niet rijp voor zijn.

E. Adviezen

Er worden enkele nuttige tips gegeven over het klaarmaken van het lokaal, de tijdsindeling en het voorbereiden en klaarleggen van het materiaal.

III. PROGRAMMA

ALGEMEEN

Het programma bestaat uit onderstaande delen. Deel uw tijd goed in zodat alle belangrijke onderdelen aan bod komen. In de Nederlandse kerken duurt het kindersabbatschoolprogramma maximaal 60 minuten, terwijl de kerken in andere landen er 75 minuten voor uittrekken. Eerstgenoemden zitten dus iets krapper in de tijd en zullen deze zeer efficiënt moeten gebruiken.

A. OPENING (10 min.)

1. welkom
2. liedje
3. gebed
4. zending: a. verhaal
 b. collecte en liedje

B. LESBEHANDELING (45 - 60 min.)

1. terugblik : a. kringgesprek
 : b. liedje
2. inleiding : a. vertelling
 : b. liedje
3. bijbelverhaal : vertelling
4. bespreking : a. werkboekje
 : b. leertekst
 : c. liedje
5. toepassing

C. SLUITING (5 min.)

1. liedje
2. gebed
3. afscheid

De aangegeven tijdsduur is bedoeld als richtlijn om een goede verdeling te krijgen van het lesprogramma. Probeer deze tijden aan te houden om niet in tijdnood te raken.

A. OPENING

De leid(st)er is ruim op tijd aanwezig om de vroegkomertjes op te vangen en om de kleuters/kinderen aan het begin van het programma te verwelkomen. De bezoektjes krijgen een welkomstkaart die door de leid(st)er is klaargemaakt (zie aan het eind van dit voorwoord). Er wordt het hele kwartaal met hetzelfde liedje begonnen. Kleuters/kinderen houden immers van herkenning en herhaling. Daarna wordt er door de leid(st)er een gebed uitgesproken met alle kleuters/kinderen in een kring (op de knieën).

Het zendingsverhaal wordt op een levendige manier verteld aan de hand van de bundel zendingsberichten van het desbetreffende kwartaal. Deze kan op bovengenoemd Secretariaat worden besteld. Tijdens het ophalen van het collectegeld met een zendingsboot, vliegtuig, ... wordt een liedje gezongen. Het voorwerp voor de collecte en het liedje blijven het hele kwartaal hetzelfde.

B. LESBEHANDELING

1. Terugblik

Herhaling is één van de beste middelen om het geheugen te voeden. Daarom wordt het nieuwe bijbelverhaal voorafgaan door een korte herhaling van het bijbelverhaal van de voorbije week. Deze herhaling bestaat steeds uit een kringgesprek (met vraag en antwoord) over twee momenten uit het vorige bijbelverhaal met drie illustraties uit het Werkboekje en de leertekst die de kern ervan weergeeft. Deze vergrootte illustraties en de leertekstcirkel vindt u in de Werkwijzer.

2. Inleiding

In elke les wordt het bijbelverhaal systematisch ingeleid met een levendig verhaaltje over Freddy en Betty. Het bepaalt de kleuters/kinderen bij een gebeurtenis uit het dagelijkse leven, die aansluit bij het bijbelverhaal dat zich vele duizenden jaren geleden heeft afgespeeld. Zo wordt op een prettige manier de stap van het hier en nu, naar het daar en toen voor de kleuters/kinderen gemaakt.

3. Bijbelverhaal

Het bijbelverhaal wordt zo getrouw mogelijk naverteld. Hier en daar worden bepaalde onderdelen minder benadrukt of weggelaten omdat zij nog niet geschikt zijn voor de belevingswereld van de kleuters/kinderen. Het verhaal is steeds in vijf paragrafen uitgeschreven, die uiteraard niet worden voorgelezen, maar naverteld. U kunt het woordelijk instuderen, maar het verdient de voorkeur dat u uw eigen woorden gebruikt. Lees niet voor uit één of andere kinderbijbel. Niet alle kinderbijbels zijn van een goede kwaliteit en de inhoud en presentatie van sommige kinderbijbels stroken niet altijd met de bijbelse, opvoedkundige en geestelijke principes die in dit lesmateriaal worden nagestreefd.

Het leukste is om alle Werkboekjes en hun werkjes, die de kleuters/kinderen elke week hebben gemaakt, te bewaren, zodat u aan het eind van het kwartaal een tentoonstelling kunt houden. Vergeet niet de ouders en de gemeenteleden hiervan tijdig op de hoogte te brengen.

4. Bespreking

a. werkboekje

Het is belangrijk om te toetsen of de kleuters/kinderen het bijbelverhaal goed begrepen hebben, daarom wordt de inhoud van het Werkboekje besproken. Tijdens het bijbelverhaal hebben zij moeten luisteren, nu is het hun beurt om te praten. Dit gebeurt door het beantwoorden van vraagjes, die de leid(st)er stelt aan de hand van de plaatjes met de bijbeltaferelen en de oefeningetjes.

De Kleuters die tijdens de week bezig waren met de verhaaltjes uit hun leefwereldje vertellen nu wat zij zien op de plaatjes van de bijbeltaferelen. De Kinderen lezen de door hen opgeschreven antwoorden en oplossingen op. Wat niet duidelijk was, legt de leid(st)er dan uit.

b. leertekst

De leertekst is een beknopte samenvatting van het bijbelverhaal en het doel van de les wordt door de leerstekstcirkel gevisualiseerd. Het leergesprek mondt uit in het voorlezen van de leertekst in de Bijbel. De kleuters/kinderen zeggen dan hun leertekst om de beurt op. Zij krijgen elk een al dan niet ingekleurde kleine leertekstcirkel die zij ter plaatse in het Werkboekje plakken.

5. Toepassing

Het bijbelverhaal dient te worden verwerkt en toegepast in het hier en nu. Omdat er al veel verteld is, krijgt de toepassing een creatief karakter d.m.v. een rollenspel, een spelletje, kleuren, knippen, knutselen, zingen, dansen, ... Bij sommige van die activiteiten is een gesprek nodig, waarbij de kleuters/kinderen zoveel mogelijk aan het woord komen. De leid(st)er beperkt zich tot het geven van instructies en het stellen van vragen.

C. SLUITING

Het programma wordt afgesloten met een liedje en een door de leid(st)er hardop uitgesproken gebed. Daarna wordt afscheid genomen.

**Wees zelf enthousiast. Uw Kleuters en uw Kinderen worden erdoor aangestoken!
Wij wensen u veel succes!**

1. hoera! Naäman geneest!

2 KONINGEN 5:1-20

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het verhaal van Naäman, de Syriër is een opmerkelijk verhaal (2 Koningen 5:1-27) en terecht. Deze generaal, een succesvol militair, is een Syriër, die door toedoen van een Israëlitisch profeetwonderdoener wordt genezen. Dit is uitzonderlijk, omdat de relatie tussen Israëlieten en buitenlanders (heidenen) meestal niet zo rooskleurig was. En dat was zeker het geval tussen Israël en Syrië (Aram). De geschiedenis van het Noordrijk Israël kent nauwelijks perioden van vrede met dat noorderbuurland.

In het verhaal staan Naäman en Elisa centraal. De andere personages worden niet bij name genoemd en spelen een ondergeschikte rol.

De koning van Syrië, zijn collega in Israël, het meisje en haar meesteres (de vrouw van Naäman), de officieren en dienstknechten van de generaal spelen allen een bijrol, hoewel ze toch een belangrijke invloed hebben op het verloop van de ontwikkelingen:

- het Israëlitische meisje vertelt van de profeet
- de meesteres die haar man erover inlicht
- de koning, die toestemming geeft en een brief schrijft
- de koning van Israël, die toestaat dat Naäman een bezoek aan Elisa brengt
- de dienaren en officieren, die de generaal overhalen zich toch te baden.

Allen spelen ze mee en zijn onmisbaar in het verhaal, maar omdat de schrijver hun namen niet vermeld heeft, blijkt daaruit, dat de lezer zich voornamelijk op deze twee - Elisa en Naäman - moet concentreren.

Daarbij komt nog Gehazi die aan het eind van het verhaal de nodige aandacht opeist.

Naäman is melaats! Men kende in die tijd verschillende vormen van melaatsheid. Elke mogelijke vorm van uitslag werd daaronder gerekend. Welke vorm van uitslag deze generaal heeft gehad, is niet duidelijk.

Het kan een erge (niet?) zichtbare ziekte zijn geweest. In ieder geval voldoende om zich zeer ongerust te maken, zodat hij er een reis naar Israël - een vijandelijk land - voor over heeft. Het woord melaatsheid wordt zeven maal in de tekst vermeld, wat erop wijst, dat deze ziekte niet dient te worden onderschat.

De generaal gaat op weg met 490 kg zilver, 48 kg goud en 10 stel zeer kostbare klederen. Beslist geen kleinigheid! Naäman heeft er heel wat voor over om te worden genezen. De tekst heeft het over "VERLOST WORDEN" (3x v.3, 7,7). Het hoeft geen betoog dat een melaatse een ten dode opgeschrevene was. Zoals kanker in onze welvaartsmaatschappij een gevreesde vijand is, waarmee men liefst niet in aanraking komt, zo moet melaatsheid in die tijd als verschrikkelijk zijn ervaren. De koning van Israël ziet het allemaal niet zo zitten! Hij denkt aan een valstrik en zet zich in zak en as (5:7). De reactie van de koning en de aankomst van de Syriër moet als een lopend vuurtje de ronde hebben gedaan, want de schrijver vertelt dat Elisa ervan hoorde en de koning aanbood voor een oplossing te zorgen. Zijn reden is: "opdat hij WETE dat er een profeet in Israël is". (5:8)

Elisa ziet zichzelf als een profeet, zoals trouwens dat meisje (5:3) en de dienaren van Naäman dat doen (5:13). Naast dit driemaal vermelden van het profeet zijn van Elisa wordt hij ook nog viermaal als Man Gods betiteld (5:8, 14, 15, 20, samen zeven maal). Uit zijn profeet zijn blijkt dus, zijn Man Gods zijn, of omgekeerd.

Naäman ervaart het als een persoonlijke belediging, dat de profeet niet zelf naar buiten komt, niet met hem spreekt en niet de nodige genezende handelingen uitvoert. Het baden in de modderige Jordaan vat hij op als een verregaande vernedering. Dit emotioneel reageren van de Syriër wordt opgevangen door zijn dienaren, die hem ervan overtuigen, dat het altijd uit te proberen valt. In dit gedeelte van de tekst staan de woorden "baden" (3x) "rein" en "gezond" (6x) op

de voorgrond. De zevenmaal vermelde melaatsheid moet zevenmaal worden ondergedompeld. Deze grondige ziekte moet grondig aangepakt worden en vereist van de Syriër een grondig vertrouwen! Dit geloof vraagt vernedering! De zeer hoog aangeschreven generaal met al zijn macht, eer en roem moet afdalen naar het kleinere Israël, naar de kleinere Jordaan, moet zich uitkleeden en zich ten aanzien van zijn onderdanen in opdracht van een voor hem onbekende Israëliet onderdompelen. Beslist geen kleinigheid voor een man van zijn positie. Zijn boosheid is dan ook best te begrijpen (5:12). God verwacht echter dat de mens zich zijn kleinheid en de betrekkelijkheid van zijn leven realiseert. Naäman moet het dan ook goed hebben begrepen, want nadat het wonder zich heeft voltrokken, komt hij naar Elisa, wiens naam letterlijk "Mijn God verlost" betekent, zeg hij: "Zie nu WEET ik dat er op de gehele aarde geen God is BEHALVE in Israël". Ook hier weer moet "WETEN" worden opgevat als "aan den lijve ondervinden". Naäman heeft het ervaren en hij kan zeggen dat hij de God van Israël werkelijk heeft ontmoet. Dat dit geen loze woorden zijn blijkt niet zozeer uit het aanbieden van de kostbaarheden, want wie zou er niet dankbaar zijn verlost te zijn van zo'n verschrikkelijke ziekte? Naäman verzoekt hem tevens:

1. aarde uit Israël mee te mogen nemen, zodat hij de God van Israël op grond van Israël kan aanbidden. Men ging er in het Oude Midden Oosten vanuit, dat men een god niet kon aanbidden buiten het land waarin hij zich als god manifesteerde.

2. het hem te vergeven wanneer hij - zijn koning ondersteunende - zich moet neerbuigen voor Rimmon, de god van Syrië. Hij realiseert zich dus wel, dat het niet consequent is twee verschillende goden tegelijk te aanbidden. Of beter gezegd neer te knielen voor een niet-bestaande god, terwijl men in de enige werkelijke God gelooft.

Elisa toont zich hier een soepele evangelist. Hij heeft begrip voor deze tot het geloof gekomen heiden. De intentie van Naäman is zuiver! Hij vraagt vergeving voor iets waarvan hij weet dat het niet juist is, maar hij weet dat het in zijn land niet begrepen zal worden als hij zich opeens heel anders zal gedragen. Elisa verwacht niet van hem, dat hij meteen een volwaardig Israëlitisch gelovige wordt! "Gain shalom!" zegt hij tegen de Syriër, die dit inderdaad kon doen, genezen als hij was van zijn ziekte, gelovig geworden in de ware God en zich vergeven voelende door diezelfde God.

Samen met het daaropvolgende verhaal van Gehazi's hebberigheid (5:20-27) toont dit aan dat er geen twijfel over dient te bestaan dat Elisa werkelijk een MAN GODS en een PROFEET was in Israël - die zich ook niet laat omkopen! Gods daden dienen niet te worden betaald! Wat belangrijker echter is, is dat dit verhaal aangeeft, dat God in die tijd in Israël werkzaam was en daarom valt terecht het zwaartepunt van het verhaal in de verzen 15-19. De God van Israël is niet een zuiver nationalistisch God, maar een universeel God. Ook de niet-Israëlieten krijgen ermee te maken. De machteloosheid - eigenlijk het niet-bestaan van de andere goden - wordt ook hier indrukwekkend bewezen!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "doe wat de profeet van God je zegt".

B. WERKBOEKJE

1. antwoorden
zo huid
ma fout, juist, juist, fout
di baad u zeven maal in de Jordaan
wo * beter te worden
* 7 keer
* weer beter
do fout, juist
vr 1. Naäman
2. ziek, meisje, wassen, Jordaan, beter
2. leertekst
2 Koningen 5:10 - "baad u zeven maal in de Jordaan".

C. MATERIAAL

1. terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.1.3, 6.1.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (5.13.1).
2. inleiding
thermometer, hoestdrankje.
3. bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S2, S3, S4, S5, S7, S12, S16. figuren: 21, 41, 46, 47, 51, 52, 55, 56, 95, 107, 202, 215.
zandbak, zandbakfiguren: Naäman, zijn vrouw, meisje, huis met bomen, paarden, wagens, knechten, koning, Gehazi e.d.
4. bespreking
werkboekje les 1, ingekleurde leertekstcirkel (6.1.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.1.2).
5. toepassing
prikbord, blinddoek, prikkertjes, tekening die niet af is, bijv. een koning zonder kroon en een losse kroon.
6. liedboekjes
Bijbelse Liedjes voor peuters en kleuters nr. 12
Elly en Rikkert II, nr. 28
Elly en Rikkert III, nr. 44
Sabbatliedjes I, nr. 25

D. VERTELLING

1. ook vandaag een "wonderverhaal". Het wonder zit evenwel niet in de genezing van Naäman, maar in zijn gaan geloven in de enige God, de God van Israël! Voor de kleuters en kinderen wordt dat gedeelte kort gehouden.
2. als illustratiemateriaal is gekozen voor de zandbak; als alternatief het viltmateriaal. Als u veel speelgoeddiertjes, figuurtjes en achtergrondmateriaal heeft, dan kunt u dit prachtig gebruiken. Anders zult u het met kartonnen figuren moeten doen. Laat de kleuters en kinderen het verhaal meeleven door ze dichtbij de zandbak plaats te laten nemen.
3. het doel van het verhaal is: doe wat de profeet van God je zegt. Let u erop, dat in het kringgesprek duidelijk naar voren komt wanneer het wel en wanneer het niet belangrijk is om precies te doen wat je wordt gezegd!
4. de titels bij de onderdelen van de vertelling zijn bedoeld als geheugensteuntje voor de leiding. Dus niet om aan de kleuters en kinderen te vermelden.

E. ADVIEZEN

1. zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
2. stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
3. bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“Tsjingelingeling”

liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”

3. gebed

Lieve Vader in de hemel, wij zijn blij dat we hier in de kindersabbatschool zijn. Wij zijn blij dat we voor u kunnen zingen, met u kunnen spreken en naar u kunnen luisteren. Wij willen graag veel uit de Bijbel leren. Dank u voor het verhaal over Naäman die door uw profeet werd genezen. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25

B.LESBEHANDELING

1. terugblik: de Sunamitische helpt Elisa en zij ervaart zijn hulp

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- bij wie is Elisa op dit plaatje op bezoek (6.1.3)?
- zijn de rijke man en de rijke vrouw altijd gastvrij voor Elisa?
- wat betekent het als je gastvrij bent?
- krijgt Elisa een eigen logeerkamer?
- wil Elisa de man en vrouw bedanken?
- wat belooft hij hen?

- heeft de vrouw een jaar later een zoon gekregen (6.1.4)?
- wat gebeurt er met de zoon als hij wat groter is?
- wat doet de vrouw als ze ziet dat haar zoon dood is?
- gelooft de vrouw dat de profeet haar kan helpen?
- gaat Elisa terug om de vrouw te helpen?

kijk naar de leertekstcirkel (5.13.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“België en Nederland”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

6.1.3, 6.1.4 en 5.13.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Elly en Rikkert II, nr. 28

2. inleiding: ziek

a. vertelling

Mama is ziek. Ze heeft koorts. Dat ziet ze op de thermometer. Ze leest: 39 graden koorts, oei, oei! Papa en Betty en Freddy zorgen goed voor mama. Betty geeft haar een glas sinaasappelsap. “Wil je een boterham met honing, mam?” vraagt Freddy. “Nee schat, nu niet, dank je wel,” zegt moeder. “Wat zorgen jullie goed voor mij. Maar ik ga slapen. Dan word ik snel weer beter.” De kinderen lopen op hun tenen de slaapkamer uit. Ze gaan naar de keuken. “Ik vind het helemaal niet leuk dat mama ziek is,” zegt Freddy. “Ik ook niet,” zegt Betty. “Het is nu zo ongezellig in huis.” “Ja, en we moeten zelf voor ons eten zorgen,” klaagt Freddy. “En papa loopt soms te mopperen dat hij zo veel moet doen.” “Denk je dat mama snel weer beter is?” vraagt Freddy. “Natuurlijk wel. Misschien morgen of overmorgen al. Ik hoop dat ze heel vlug weer beter is. Weet je waarom? Mama kookt veel lekkerder dan papa!”

b. liedje

“Naäman”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een thermometer, een hoestdrankje

activiteit:

kringgesprek:

- Mama is ziek. Ze heeft koorts. Ben je dan heel warm of heel koud?

- Wat doe je met een thermometer? (meten hoe warm je bent.)

Het bijbelverhaal gaat over Naäman die erg ziek is en een goede dokter zoekt.

liedjesboek

Bijbelse liedjes voor peuters en kleuters, nr. 12

3. bijbelverhaal: de genezing van Naäman

a. Naäman

Naäman is de generaal van het leger. Hij is een held. Eens heeft hij gewonnen tegen het leger van Israël. Maar er is iets ergs met hem gebeurd. Hij is ziek geworden. Hij heeft een heel erge ziekte. Nooit kan hij hiervan meer beter worden. Het meisje, dat bij Naäman woont, komt uit het land Israël. Zij helpt Naämans vrouw in het huis.

groeps- en werkvorm:

in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: Naäman, zijn vrouw, meisje, huis met bomen e.d.

*B.I.V. 69a met 46, 95, 107, zonder 21, 52, 56, 215
(S4, S12, 46, 95, 107, 202)*

b. het meisje

Het meisje weet nog goed, dat er in haar land Israël een profeet woont. Die man is de knecht van God. Die profeet kan mensen beter maken. Misschien kan de profeet ook wel Naäman beter maken! Het meisje gaat naar haar mevrouw toe. Ze vertelt haar van de profeet in het land Israël.

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: Naäman, zijn vrouw, meisje, huis met bomen e.d.

*B.I.V. 69a met 46, 95, 107, zonder 21, 52, 56, 215
(S4, S12, 46, 95, 107, 202)*

c. Naäman gaat naar het land Israël

Naäman hoort van zijn vrouw over die profeet uit Israël. Misschien kan die hem helpen! Maar eerst moet hij naar de koning toe. Dat is zijn baas. Die moet toestemming geven voor zijn reis naar het land Israël. De koning vindt het meteen goed. Hij houdt erg veel van Naäman. De koning geeft hem zelfs een brief mee voor de koning van Israël. Zo gaat Naäman met zijn knechten op weg. Hij heeft ook cadeaus en veel geld bij zich voor de profeet. Stel je toch eens voor, dat de profeet hem beter zou kunnen maken!

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: paarden, wagens, Naäman en zijn knechten, koning

*B.I.V. 69a met 41, zonder 21, 202.
(S4, S12, 41, 46, 52, 56, 215)*

activiteit:

allen vormen een stoet en zingen:

*Wij gaan op weg naar Israël,
Israël, Israël,*

*wij gaan op weg naar Israël,
zal Naäman genezen?*

*(op de wijs van SL I - 11: "wij
gaan op weg naar onze kerk")*

d. Naäman bij de koning van Israël

Naäman en zijn knechten komen bij de koning van Israël. De koning leest de brief die Naäman bij zich heeft. Oei, wat schrikt de koning! In de brief staat, dat de koning ervoor moet zorgen, dat Naäman beter wordt! Dat kan hij toch niet! De koning kan toch geen mensen beter maken! De koning van Israël denkt dat de andere koning weer met hem wil gaan vechten. Gelukkig is er iemand anders, die de brief wel begrijpt.

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: paarden, wagens, Naäman en zijn knechten, koning

*B.I.V. 69a met 41, zonder 21, 202.
(S4, S12, 41, 46, 52, 56, 215)*

e. de opdracht van Elisa

Elisa, de profeet, hoort ook over het bezoek van Naäman aan de koning. Hij laat de koning van Israël vertellen dat Naäman naar hem toe moet komen. Dat doet Naäman. Hij is erg benieuwd naar die profeet. Maar de profeet komt niet zelf naar buiten. Het is de knecht van Elisa. Hij vertelt Naäman wat hij doen moet om beter te worden. Als Naäman dat hoort, wordt hij erg boos. Dat doet hij niet! Hij wil meteen terug naar zijn land! Wat moet Naäman dan doen? De knecht zegt: dat hij zeven keer in de rivier de Jordaan kopje onder moet gaan. Net alsof het water van de Jordaan beter is dan in zijn eigen land! Nee, hij wil best iets doen, maar niet zoiets gewoons!

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: paarden, wagens, Naäman en zijn knechten, Gehazi.

*B.I.V. 69a
(S4, S12, 21, 46, 52, 56, 202,
215)*

f. genezen!

De knechten willen zo graag dat Naäman het tenminste probeert. Je weet toch maar nooit dat het toch helpt! Naäman doet tenslotte wat hem is gezegd. Eén keer, twee keer, drie keer. Er is nog niets bijzonders te zien. Die nare plekken van zijn ziekte zijn

materiaal:

zandbak, zandbakfiguren: paarden, wagens, Naäman en zijn knechten,

*B.I.V. 69b
(S2, S3, S4, S5, S7, S16, 47, 51,
55, 215)*

nog steeds te zien. Vier keer, vijf keer, zes keer. Nog steeds is er niets bijzonders te zien. Zeven moet hij onder water gaan. Als hij dan boven komt ... zijn de vlekken wél verdwenen! Naäman is nu echt genezen. Wat is iedereen blij! Naäman gaat direct terug naar Elisa. Nu komt de profeet wel naar buiten. Naäman bedankt hem en wil hem graag veel geld en alle cadeaus geven maar Elisa neemt niets aan. Naäman gelooft nu in de Here God en dat is voor Elisa genoeg.

activiteit:

zingen:

Wij komen terug van de Jordaan, de Jordaan, de Jordaan.

Wij komen terug van de Jordaan, Naäman is genezen!

(op de wijs van SL 1 - 11: "wij gaan op weg naar onze kerk")

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

groeps- en werkvorm

leergesprek rond de tafel

materiaal:

werkboekje

aan Kleuters:

- welke mensen zie je op dit plaatje (zo)?
- wat is het meisje van de man en de vrouw?
- is dit meisje in hetzelfde land geboren als Naäman en zijn vrouw?

aan Kinderen:

- wat is er met Naäman aan de hand?
- is zijn hoofd, buik of huid ziek?
- wie kan hem volgens het meisje beter maken?

aan Kleuters:

- waar gaat Naäman op dit plaatje naar toe (na)?
- aan wie heeft hij toestemming gevraagd?

aan Kinderen:

- luistert Naäman naar het meisje?
- wil hij naar de profeet toe gaan?
- vindt de koning van Aram dat goed?
- gaat Naäman alleen naar Israël?

aan Kleuters:

- is Naäman nu bij het huis van de profeet (da)?

aan Kinderen:

- wat zegt Elisa tegen Naäman?
- hoeveel keer moet hij zich in de Jordaan wassen?
- waarom wordt Naäman nu zo boos?
- wat zegt hij tegen zijn knechten?
- wat zeggen de knechten tegen Naäman?

aan Kleuters:

- wat doet Naäman op dit plaatje (wa)?

aan Kinderen:

- waarom wast Naäman zich in de Jordaan?
- hoeveel keer wast hij zich?
- wat gebeurt er nadat hij zich zes keer heeft gewassen?

aan Kleuters:

- wordt hij beter nadat hij zich zeven keer heeft gewassen (da)?
- wil Naäman nu Elisa bedanken?
- neemt Elisa de kado's aan?
- wat heeft Naäman nu over God geleerd?

aan Kinderen:

- houdt Naäman nu van de god van de koning van Aram?
- of houdt hij van de God van de profeet van Israël?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.1.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in 2 Koningen 5:10.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?
- laten we samen Naäman zeven keer onderdompelen?
- welke naam heb je op je werkblad bij oefening 1 gevonden?
- wie wil de zinnnetjes bij oefening 2 goed voorlezen?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.1.1, voorgeknijpte
6.1.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.1.1
ophangen, 6.1.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“Naäman”

*liedjesboek:
Bijbelse liedjes voor peuters en
kleuters, nr. 12*

5. **toepassing: volg de aanwijzingen**

a. kringgesprek

In de les hebben we gehoord hoe Naäman de aanwijzingen opvolgde en beter werd van zijn melaatsheid.

- deed Naäman precies wat hem werd gezegd?
- wat vond hij van de opdracht van de profeet?
- van wie moest hij het toch proberen ?
- heb jij weleens een aanwijzing gehad om iets te doen?
- heb jij meteen de aanwijzingen gevolgd?
- wat was het resultaat?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

We gaan met elkaar een spel spelen waarbij je moet doen wat er wordt gezegd. Op een prikbord wordt een tekening opgehangen die niet af is: bijvoorbeeld een koning zonder kroon. Een kind wordt geblinddoekt en krijgt een kroon om bij de koning op het hoofd te plaatsen (met een prikkertje). De aanwijzingen krijgt hij van een ander kind.

(Dit spel wordt gespeeld naar het idee van “ezeltje prik”. De leiding kan een ander voorbeeld bedenken, maar het is raadzaam om in de sfeer van de sabbatschool te blijven en het doel van de les voor ogen te houden.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
prikbord, blinddoek, prikkertjes,
tekening die niet af is, bijv. een
koning zonder kroon en een losse
kroon.*

C.SLUITING

1. liedje

“Naäman”

*liedjesboek:
Bijbelse liedjes voor peuters en
kleuters, nr. 12*

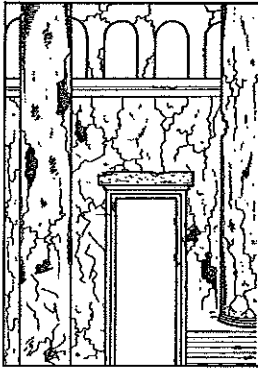
2. gebed

Dank u God voor onze gezondheid. Dank u dat we niet ziek zijn. Dank u dat u ons dokters, verplegers en apotheken geeft om ons te genezen als we wel ziek zijn. Dank u dat u de grootste dokter van allemaal bent. Net zoals Naäman deed wat de profeet hem zei, zo willen wij doen wat u in de Bijbel tegen ons zegt. Help ons om goed naar de Bijbel te luisteren. Dan worden we vast heel blij en gelukkig. We vragen u dit in de naam van Jezus. Amen.

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

2. Joas herstelt Gods tempel

2 KONINGEN 12 EN 2 KRONIEKEN 21

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De periode voorafgaande aan het optreden van Jojada, de hogepriester in Juda, wordt gekenmerkt door enkele zwarte bladzijden uit de geschiedenis van Juda. Atalja, een dochter van Izebel, de koningin van het Noordrijk Israël, had de macht naar zich toe getrokken. Zij was getrouwd geweest met Joram, de koning van Juda. Zijn vader Josafat, die een verbond met zijn noorderbuur, de koning van Israël, had gesloten, had dit verbond beklonken met het huwelijk van zijn zoon Joram en de dochter van Achab en Izebel. Toen op een dag Ahazia op bezoek was bij zijn familie in Samaria, vond er een staatsgreep plaats, waarin niet alleen de koning van Israël, maar ook de koning van Juda werd vermoord. Toen Atalja merkte dat haar zoon dood was, greep zij de macht en werd zij de eerste koningin in Juda, die de scepter over het land zwaaide. Zoals gebruikelijk in het Oude Midden Oosten liet zij alle mannelijke nakomelingen van de familie van haar man en zoon uitroeien, zodat er van die kant geen gevaar meer zou dreigen.

De zuster van de vermoorde Ahazia was haar echter te slim af en wist het zoontje van haar broer Ahazia te verbergen. Gedurende een vijftal jaar ging Juda gebukt onder de regering van deze, in wezen heidense koningin. Zij zorgde ervoor dat de Baäldienst sterk opbloede in het land en met de tora van God werd uiteraard nauwelijks rekening gehouden.

Dit historische overzicht was nodig om de verdere ontwikkelingen juist te kunnen inschatten. De kleine Joas werd tot zijn zevende jaar verborgen gehouden, totdat één van de getrouwe priesters van God, Jojada, het initiatief nam om een serie officiers te verzamelen en met hen een samenzwering tegen Atalja te smeden. Na een zorgvuldige voorbereiding en organisatie slaagde hij in zijn opzet. Atalja werd gedood en de kleine Joas kwam op de troon terecht (2 Koningen 11:12). Hij zette hem de kroon op en gaf hem het Getuigenis. Wat

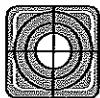
onder dat laatste woord precies dient te worden verstaan, is niet helemaal duidelijk. Het kan om de tora van Mozes gaan, maar waarschijnlijker is het het document, waarin de rechten en de plichten van de koning staan vermeld. Na de dood van Atalja sloot Jojada een verbond met de God van Israël, de koning en het volk. Het gevolg daarvan was dat alle sporen van de Baäldiensten werden uitgewist (2 Koningen 11:17-20).

Als we de Schrift mogen geloven, was het volk dolblij met deze machtswisseling (11:20). Het lag voor de hand dat de zevenjarige Joas niet in staat was het land te regeren. Daarom nam de priester Jojada eigenlijk de leiding van het volk. De bijbelschrijver laat dan ook duidelijk tot uiting komen, dat Jojada de kleine koning ONDERWEES. Onder zijn invloed wordt de restauratie van de tempel aangepakt. Hij probeert dit door de priesters geducht in hun inkomen te korten. Als blijkt dat deze niet goed meewerken, neemt Jojada het initiatief een geldinzameling onder het volk te houden. Dit lukt wel en de herstellingen aan de tempel kunnen worden uitgevoerd.

Dat het inderdaad nodig was, blijkt uit het woordgebruik in de tekst: er is steeds sprake van de BOUWVALLIGE gedeelten en het BOUWVALLIG zijn van de tempel (7x in de tekst). Met het geld werden de timmerlieden, metselaars en steenhouwers en andere arbeiders betaald.

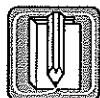
Nadat de tempel hersteld was, liet Jojada allerlei voorwerpen voor de tempel maken, die tijdens de dienst konden worden gebruikt. De schrijver van Kronieken zwaait veel lof toe aan deze geloofsheld en schrijft over hem alsof het een koning was (2 Kronieken 24:15,16). Hij werd dan ook bij de koningen van Juda begraven, omdat hij "gedaan had wat GOED was in Israël, zowel jegens God als jegens de mensen" (2 Kronieken 24:16).

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "maak Gods kerk mooi".

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo huis, God, priester, God, koning.
ma juist, juist, fout
di de priesters moeten de tempel herstellen
wo timmerman - hamer, bijl, meetlat, beitel,
zaag, trap
metselaar - troffel, stenen, emmer, ladder
do slordig en kapot, timmerlui, metselaars,
opgeruimd en gemaakt.
vr 1. prins, hem, later, tempel, netjes, mooi
2. Joas zorgt ervoor dat de tempel weer
netjes wordt
- leertekst
2 Koningen 12:5 - "de priesters moeten de
tempel herstellen".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.2.3, 6.2.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (6.1.1).
- inleiding
een mooie schaal, scherven (van een oud schoteltje).
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: T1, T2, T3, T4.
figuren: 36, 42, 46, 53, 54, 56, 58, 59, 63,
88, 89, 95, 97, 106, 106b, 114, 237, 242,
272, 273, 313
zandbak: figuren: koning, mensen, prinsje,
priester(s), tempel
geldkistje.
- bespreking
werkboekje les 2, ingekleurde leertekstcirkel (6.2.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.2.2).
- toepassing
iets wat gerepareerd moet worden en het materiaal om te repareren.
- liedboekjes
Bijbelse liedjes voor peuters en kleuters,
nr. 12

Elly en Rikkert II, nr. 18
Elly en Rikkert III, nr. 44
Sabbatliedjes I, nr. 25

D. VERTELLING

- deze keer vertellen we het verhaal van een trouwe dienstknecht van de koning en vooral van God. Jojada, de priester, blijkt de stuwende kracht achter de koning te zijn. Als later Jojada is gestorven, blijkt dit eens te meer. Het wrede aspect van de moord op alle prinsesjes wordt echter verzwakt tot het gevangen nemen.
- laat in het verhaal duidelijk naar voren komen, dat het Huis van God weer wordt hersteld. Laat uitkomen hoe belangrijk het is om in een mooi opgeknapt lokaal in de kindersabbatschool te zitten.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“Tsjingelingeling”

liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”

3. gebed

Dank u Vader in de hemel dat we vandaag in uw kerk zijn. Wij zijn blij dat we een huis hebben waarin we bij u op bezoek kunnen komen. Graag willen we voor u zingen en naar u luisteren. In de Bijbel staan verhalen die u aan ons wil vertellen. Vandaag willen we graag naar het verhaal van koning Joas luisteren. Wij willen alles goed begrijpen en er veel van leren. Help ons daarbij. Amen!

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: de genezing van Naäman

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- over wie ging de les vorige week (6.2.3)?
- wat was er met Naäman aan de hand?
- was er een dokter in zijn land die hem beter kon maken?
- wie kon Naäman wel beter maken volgens het dienstmeisje?
- luistert Naäman naar het meisje?

- wat moest Naäman van de profeet doen (6.2.4)?
- wat zei Naäman tegen zijn knechten toen hij zich moest wassen in de Jordaan?
- hoe reageerden zijn knechten?
- hoe vaak moest hij zich onderdompelen?
- wat gebeurde er na de zevende keer?
- wat heeft Naäman geleerd over de profeet van Israël?

kijk naar de leertekstcirkel (6.1.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“Naäman”

2. inleiding: lijmen

a. vertelling

Mevrouw Wouters, de buurvrouw, helpt moeder. Vanmiddag heeft ze tosti's gemaakt. Kleine Robert is er dol op die tosti's. Na het eten hangt mevrouw Wouters het wasgoed op. Nu kan Robert even rustig zijn gang gaan. Zouden er nog tosti's over zijn? Boelie en hij gaan dat eens haarfijn uitzoeken. Ze kijken in de kast onder de gootsteen. Nee, daar liggen geen tosti's. Liggen ze in het mandje van Boelie? Nee, weer mis. “Woef,” zegt Boelie. Hij staat stil bij de vensterbank. Zijn staartje kwispelt. Robert ziet het ook. Hij klimt op de stoel. Op een schaal liggen van die heerlijke tosti's. “Woef, ik wil ook,” blaft Boelie. Robert wil er één van de schaal pakken. En dan ... klettert de schaal op de grond. De schaal is in wel tien stukken gebroken. “Robert,” roept mevrouw Wouters, “wat doe je?” Die prachtige schaal ligt helemaal aan diggelen! “Maar ik heb nog een tube superlijm. Die lijmt zo goed.” Mevrouw Wouters plakt de scherven aan elkaar. “Gelukkig, ik zie geen barst meer!” zegt ze opgelucht.

b. liedje

“Samen”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

6.2.3, 6.2.4 en 6.1.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Bijbelse liedjes voor peuters en kleuters nr. 12

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een mooie schaal, scherven (van een oud schoteltje)

kringgesprek:

- *wat repareert mevrouw Wouters?*
 - *wordt het bord weer mooi?*
 - *wat kun je nog meer repareren? (t.v., radio, huis, schoenen, auto, enz)*
- Het bijbelverhaal gaat over het herstellen van de tempel.*

liedjesboek

Elly en Rikkert II, nr. 18

3. bijbelverhaal: het zevenjarig jongetje Joas wordt koning van Juda

a. Joas wordt koning

Niemand van de mensen uit het land Israël weet, dat er nog een kleine prins is. De priester zorgt samen met zijn vrouw goed voor Joas, de kleine prins. Als Joas zeven jaar is, vindt de priester Jojada, dat het tijd wordt om de mensen in het land te laten weten, dat er nog een echte prins is. In het geheim roept hij de mensen bij elkaar. De koningin mag het echt niet weten! Dan wordt Joas naar de tempel gebracht! Iedereen ziet de prins. Iedereen vindt dat hij koning moet zijn, want hij is immers de zoon van de koning.

*groeps- en werkvorm:
In een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt
materiaal:*

*zandbak: figuren: mensen, prinsje, priester(s) of
B.I.V. 54b met 36, 114, zonder 311.
(T4, 36, 46, 53, 54, 56, 58, 59, 89, 95, 106, 106b, 114, 242).*

b. het huis van God

Joas is zeven jaar en hij wordt koning. Maar een jongen van zeven jaar kan natuurlijk nog niet precies weten hoe hij een goede koning moet zijn! Jojada helpt hem daarbij. Hij heeft Joas vertelt van de Here God. Hij heeft hem ook geleerd wat goed is. Als Joas groot is, probeert hij een goede koning te zijn. Als hij naar Gods Huis gaat, ziet hij hoe slecht het eruit ziet. Daarom zegt hij tegen de priesters dat ze geld moeten inzamelen, zodat er elk jaar gewerkt kan worden aan het Huis van God.

materiaal:

*zandbak, figuren: koning, priester(s), tempel of
B.I.V. 70b met T2, T3, 42, 237.
(T1, T2, T3, T4, 36, 42, 63, 237, 272, 273, 313)*

c. geld voor Gods Huis

Na een tijdje merkt koning Joas, dat er niet veel geld bij elkaar is gebracht. Daarom zegt hij tegen de priesters dat zij een kist bij de poort van Gods Huis moeten zetten. Iedereen kan daar zelf zijn geld in doen. Als de mensen dat horen, komen ze allemaal geld brengen. Al gauw is de kist vol. Jojada en de koning zorgen ervoor, dat het geld wordt gebruikt voor de reparatie van Gods huis. Met het geld moeten timmermannen en metselaars worden betaald. Ook moeten er spullen worden gekocht, zodat de priesters straks weer echt de Here God kunnen dienen.

materiaal:

*geldkistje of
B.I.V. 70b met T2, T3, 42, 88, 89, 97, 237.
(T1, T2, T3, T4, 36, 42, 63, 88, 89, 97, 237, 272, 273, 313)*

d. het huis van God ziet er weer mooi uit

De timmermannen zijn elke dag bezig. Heel veel hout is na al die jaren verrot. Er moeten nieuwe planken worden gemaakt. Het dak is ook overal lek. De metselaars zijn druk bezig om de gaten in de muren weer dicht te maken. Ook moeten de muren aan de binnenkant weer mooi gemaakt worden. Het huis van God is zolang niet meer gebruikt, dat het heel veel tijd kost om het weer op te knappen.

materiaal:

*geldkistje of
B.I.V. 70b met T2, T3, 42, 88, 89, 97, 237.
(T1, T2, T3, T4, 36, 42, 63, 88, 89, 97, 237, 272, 273, 313)*

Eindelijk is het huis weer mooi. Er is nog geld over. Dat wordt gebruikt om schalen en bekers te kopen. Een heleboel schalen en bekers en mooie spulletjes zijn vroeger gestolen.

Nu moeten er weer nieuwe komen! Nu alles klaar en mooi is in het huis van God, kan iedereen er weer met plezier in komen. En dat doen de mensen dan ook.

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- hoe heet de priester op dit plaatje (zo)?
- wat heeft hij in zijn handen?
- waarom moet hij dit baby-prinsje verstoppen?

aan Kinderen:

- waar woont de kleine Joas nu?
- wie zorgt er nu voor Joas?
- over wie vertelt Jojada alles aan Joas?
- wat wordt Joas later?

aan Kleuters:

- woont Joas nog steeds in de tempel op dit plaatje (ma)?
- wie heeft Joas alles geleerd?
- heeft Joas geleerd wat goed is en wat God graag wil?

aan Kinderen:

- leert de koning van de priester?
- doet de koning wat God vraagt?
- doet de koning wat verkeerd is?

aan Kleuters:

- gaat Joas nog met Jojoda naar de tempel (di)?
- hoe ziet de tempel eruit?

aan Kinderen:

- wie moeten de tempel herstellen?
- is daar veel geld voor nodig?
- moet het volk geld geven?

aan Kleuters:

- hebben de priester genoeg geld gekregen om de tempel op te knappen (wo)?
- waarom zet Joas nu een kist bij het altaar?

aan Kinderen:

- gooien de mensen veel geld in de kist?
- welke mensen gaan de tempel repareren?
- welk gereedschap gebruikt een timmerman?
- en welk een metselaar?

aan Kleuters:

- werken de timmerman en de metselaar hard op dit plaatje (do)?
- is koning Joas blij als de tempel netjes is?
- is God ook blij als zijn huis netjes is?

aan Kinderen:

- hoe ziet het huis van God er eerst uit?
- wie herstellen alles?
- hoe ziet de tempel er daarna uit?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.2.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in 2 Koningen 12:5.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- noem eens dingen op die jij goed vindt?
- doe je die zelf ook wel eens?
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.2.1, voorgeknipte
6.2.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.2.1
ophangen, 6.2.2 uitdelen en op
plakken*

- hoe heb je de zinnen bij oefening 1 ingevuld op je werkblad?
- welke zin heb je in het doolhof gevonden?

- c. liedje
"Samen"

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 18*

5. toepassing: probeer er iets goeds van te maken

- a. kringgesprek

Het verhaal vertelde ons over hoe koning Joas de tempel heeft laten herstellen. Daarna kon iedereen weer naar de tempel.

- welke mensen had Joas nodig?
- wat voor werk doet een metselaar?
- wat voor werk doet een timmerman?
- en een dakbedekker?
- heb je wel eens iets dat kapot was weer gemaakt?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

- b. activiteit

Probeer met de kinderen iets dat kapot is te herstellen. Het liefst iets dat in de kerk thuis hoort. Maak hen erop attent dat ook onze kerk mooi moet zijn en dat er niets stuk mag zijn.

Voorbeelden:

- een blaadje uit een zangbundel (plakband).
- behang dat los laat (behanglijm).
- een pop waar de ledematen van los kunnen weer in elkaar zetten.
- collectezak weer maken.

Als bij jullie alles heel is, kun je bijvoorbeeld ook samen de materiaalkast opruimen of iets dergelijks.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
iets wat gerepareerd moet worden
en het materiaal om te repareren.*

C.SLUITING

1. liedje

"Samen"

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 18*

2. gebed

Lieve God in de hemel. Het is fijn om bij u in de kindersabbatschool te zijn. We houden ervan om alles goed op te ruimen, want we willen graag dat u in een nette kerk kunt wonen. We willen ons lokaal heel mooi maken en alles wat stuk is willen we maken of nieuw kopen. Dat vindt u vast ook heel fijn. Amen.

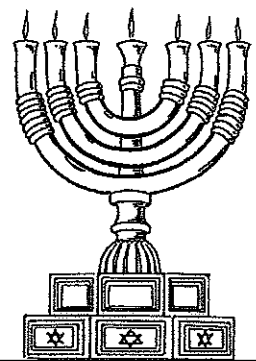
*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

3.

Hizkia ruimt Gods tempel op

2 KRONIEKEN 29

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het boek Kronieken vertelt uitvoeriger over de regering van koning Hizkia dan het boek Koningen en de profeet Jesaja dat doen. Het legt veel meer de nadruk op het religieuze beleid van de koning: de reiniging van de tempel (hoofdstuk 29) en de viering van het Paasfeest (hoofdstuk 30). Uit alles blijkt de grote liefde van de schrijver voor deze koning, die gedurende zijn regering de godsdienst van de ware God, de juiste en rechtmatige plaats schenkt. Ook in de naamgeving onderscheidt het Kroniekenboek zich. Daar heet de koning Jehizkia (=de Here is sterk), terwijl hij elders Hizkia heet (mijn sterkte is de Here). Dus ook hier ligt meer nadruk op de relatie tussen de koning en God.

Het verhaal van de reiniging van de tempel is zeer eenvoudig. Sleutelwoorden zijn 'heiligen', 'ontwijden' en 'reinen'. De koning doet alles om de cultus helemaal te zuiveren van de heidense sporen en invloeden die zijn vader, de koning Achaz van Juda, had nagelaten. De priesters en de Levieten moesten zich heiligen voor het reinigingswerk. Zij mochten daarbij niet nalatig zijn! (29:11). Hizkia zelf wilde een verbond met de Heer sluiten, waarvoor uiteraard de gehele tempel en de gehele clerus de God van Juda diende te worden toegewijd. De priesters en de Levieten voerden de opdracht uit en rapporteerden dit aan de koning. Daarop riep de koning de vooraanstaanden van de stad en bracht met hen een offerdienst tot verzoening over geheel Juda. Gods toorn moest van het volk worden afgewend. Het geheel werd opgeluisterd met muziek en gezang. Het is opvallend dat de schrijver de naam van David in dit verband gebruikt: "... geheel zoals zijn David gedaan had" (29:2). "... met cimbalen, harpen en citers overeenkomstig het gebod van David..." (29:25). "En de Levieten stonden opgesteld met de instrumenten van David" (29:26). "... begeleid door de instrumenten van David, de koning van Israël!" (29:27). "... de Here te loven met de woorden van David en van de ziener

Asaf" (29:30). Hieruit blijkt duidelijk dat de schrijver aan wil geven dat Hizkia een waardig opvolger was van zijn voorvader David, de koning van Israël bij uitstek. Hizkia heeft dan ook niet onder druk van de priesters deze dienst voor God hersteld, maar deed dat geheel op eigen initiatief. De tekst is hier duidelijk over: "Hij opende ... de deuren van het Huis van de Heer en herstelde ze".

"Toen liet hij de priesters ... komen, vergaderde hen en zei tot hen".

1. hij opende de deuren van de tempel en herstelde ze
2. hij riep de priesters en Levieten en gaf ze de opdracht
3. hij riep de oversten van de stad bijeen
4. hij beval de priesters te slachten
5. hij knielde neer
6. hij beval de Levieten God te loven met lofzang
7. hij sprak in het publiek de priesters en de Levieten toe

Ook op een andere manier komt dit tot uiting:

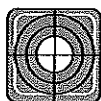
"... zij kwamen naar het GEBOD VAN DE KONING overeenkomstig de woorden des Heren" (29:15). "... want de koning had BEVOLEN ... overeenkomstig het gebod van David en van God, des konings ziener en van de profeet Natan, want het gebod was gegeven door de Here, door bemiddeling van zijn profeten" (29:24,25). "Toen BEVAL HIZKIA..." (29:27). "vervolgens BEVALEN koning Jehizkia ..." (29:30). Duidelijker kan het nauwelijks: de koning voerde bevelen uit die volledig in harmonie waren met de wil van David en de wil van God.

Het lijkt erop dat de schrijver een poging doet om de belofde verlosser voor te stellen. De profeet Jesaja had immers aangekondigd dat "de jonkvrouw een zoon zou baren" (7:14) en "Een kind is ons geboren" (9:1) en "Een rijtje zal voortkomen uit de tronk van Isai (11:1). Voor vele Judeeërs leek het of koning Hizkia (zoon van koning Achaz), onder wiens regering deze profetenwoorden waren uitgesproken

de beloofde Messias was. En terecht! In kolossale moeilijkheden bewees hij een ware Immanuel, een God-met-ons te zijn. Hij was een werkelijke bevrijder - Messias. Het einde van Hizkia's regering laat echter duidelijk blijken dat hij toch niet 'de-Messias-bij-uitstek' blijkt te zijn. Niemand heeft de Messias zo dicht benderd als koning Hizkia, een

volwaardige en eervolle zoon van David. Toch blijft deze koning één van de grootsten die het koninkrijk Juda heeft gekend. Naast David, Josafat, Joas en Josia prijkt ook Hizkia als een koning die deed wat goed was in de ogen van de Here. Allen hebben zich ingezet voor de tempel en de eredienst en de zuivere godsdienst voor God.

II. VOORBEREIDING

A.DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "houd Gods kerk netjes".

B.WERKBOEKJE

- antwoorden
zo haal al het vuil weg uit de tempel
ma huis van God - deur dicht
priesters - helpen
Hizkia - koning
lampen - niet aangestoken
di priesters, schoon, lampen, wassen
wo plaats, weg, orde
do blies, trompetten
vr 2. God, schoongemaakt, blij, feest
- leertekst
2 Kronieken 29:5 - "haal al het vuil weg uit de tempel".

C.MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.3.3, 6.3.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (6.2.1).
- inleiding
een dweil, een handmixer met garde en een kom.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: T4.
figuren: 41, 55, 63, 79, 88, 97, 106a, 108, 211, 226, 239, 240, 250a, 256, 257, 258, 266, 325.
schoonmaakartikelen: stofdoek, werkdoekje, stoffer en blik, bezem, emmer, dweil, enz.
- bespreking
werkboekje les 3, ingekleurde leertekstcirkel (6.3.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.3.2).
- toepassing
A3-papier, viltstiften, weekbladen, scharen, lijm.
- liedboekjes
Elly en Rikkert II, nr. 18
Elly en Rikkert III, nr. 44
Sabbatliedjes I, nr. 4, 25
Zing 18

D.VERTELLING

- praat samen over de consequenties van rommel om je heen. Zo was het ook in de tempel. Hizkia begreep dat het eerst opnieuw een heilige plaats moest worden, voordat de mensen ook weer naar behoren zouden kunnen aanbidden.
Dit reinigen was zeker niet alleen het schoonmaken, maar vooral het verwijderen van voorwerpen die er niet in thuis hoorden.
- zing zelf met veel plezier en een blij gezicht: dat zal de kleuters en kinderen zeker stimuleren!

E.ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“Tsjingelingeling”

liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”

3. gebed

Lieve Heer, u zorgt zo goed voor ons elke dag. U maakt dat we niets te kort komen. U geeft ons elke dag blijdschap en ook nu op deze sabbat. Geef dat wij u goed leren kennen, dat we echt van u gaan houden. We willen u zo goed leren kennen zodat wij u ook gaan dienen als koning Hizkia, die zo goed voor uw tempel zorgde. En als we u zo dienen dat worden we echt blij. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: het zevenjarig jongetje Joas wordt koning van Juda

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- welke mensen zie je op dit plaatje (6.3.3)?
- waarom woont Joas bij Jojada in de tempel?
- wat heeft Jojada allemaal aan Joas geleerd?
- hoe oud was Joas toen hij koning werd?
- ging hij toen weer in het paleis wonen?
- deed Joas precies wat God wilde?

- waar werken de mensen op dit plaatje zo hard aan (6.3.4)?
- hoe zag de tempel er eerst uit?
- hoe kwam Joas aan het geld om de tempel op te laten knappen?
- wilde iedereen weer naar de tempel toen hij was opgeknapt?
- vinden jullie het ook belangrijk dat Gods huis er netjes uit ziet?

kijk naar de leertekstcirkel (6.2.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

"Samen"

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

6.3.3, 6.3.4 en 6.2.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Elly en Rikkert II, nr. 18

2. inleiding: wat een smeerboel

a. vertelling

Moeder ligt nog ziek in bed. "Vandaag ben ik de dokter," zegt Freddy. "Zo, zo, mevrouw," zegt hij met een zware stem, "u bent behoorlijk ziek. U krijgt een drankje." Freddy schrijft op een blaadje: 'een grote fles hoestsiroop'. Betty is apotheker. Ze leest het recept van dokter Freddy. Dan pakt Betty een grote plastic kom en de mixer. Zo! Eerst een halve fles limonadesiroop in de kom. Freddy pakt een grote pot met zout. "Wat denk je Betty? Vijf eetlepels?" "Mmm, precies goed," knikt Betty. Betty doet er een potje mosterd bij, dat heeft zo'n mooie bruine kleur. Tot slot nog flink wat peper en kaneel erbij. Nu pakt Freddy de mixer. "Mixen is mannenwerk," zegt Freddy. Zo, eerst de mixer aanzetten. Hij drukt op de knop: klik, klik, klik, zo draait-ie lekker snel. Freddy steekt de ronddraaiende mixer in de kom. Help ..., wat gebeurt er, hèèlp!! Rode siroop en klodders bruine mosterd vliegen over de rand. "Ho, stop ding, stop!" brult Freddy. Nog meer rood en bruin vliegt er over de rand. "Hier Freddy, hier is de knop." Betty drukt op de knop en ... de mixer stopt. Freddy kijkt geschrokken om zich heen. Wat een smeerboel. De 'hoestsiroop' zit overal. De kom is bijna leeg. "Hier Freddy, een dweil om de rommel op te ruimen," zegt Betty. "Dat is pas echt mannenwerk!"

b. liedje

"de kerk is de plaats"

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een dweil, een handmixer met garde + kom

kringgesprek:

- zou mama het drankje lekker vinden? Waarom niet of wel?
 - kan Freddy goed mixen?
 - blijft de keuken mooi schoon?
 - wat moet Freddy nu doen?
- Het bijbelverhaal gaat over een rommelige tempel die weer schoongemaakt en opgeruimd moet worden.*

liedjesboek

Sabbatliedjes I, nr. 4

3. bijbelverhaal: Hizkia's reiniging van de tempel

a. Hizkia wordt koning

In het land Israël zijn veel koningen geweest, maar ze deden niet allemaal goede dingen. Er waren koningen die slechte dingen deden. Zij dachten niet langer aan de Here God en ze zorgden niet goed voor het huis van God. Er werden allerlei dingen ingezet, die er niet in thuis horen. Nu is Hizkia koning. Hij denkt veel na. Hij wil niet, dat God wordt vergeten. Hij wil een goede koning voor God en voor het volk zijn.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

*B.I.V. 56a met 226, 250a, 256, 257, 258, zonder 36, 98
(T4, 226, 239, 250a, 256, 257, 258, 325)*

b. het huis van God

Hizkia wil God goed dienen in de tempel. De tempel, dat is Gods huis. Daar is het echter vreselijk: er staan spullen in die er niet horen. Ook komen er al lang geen priesters meer om de lampen te laten branden en er hangt geen lekkere geur in de tempel. Nee, zo kan het niet langer! Er moet iets worden gedaan!

materiaal:

*B.I.V. 56a met 226, 250a, 256, 257, 258, zonder 36, 98
(T4, 226, 239, 250a, 256, 257, 258, 325)*

c. grote schoonmaak

Hizkia roept de priesters bij zich. "Het is verschrikkelijk zoals het huis van God er uitziet!", zegt hij. "Jullie moeten ervoor zorgen, dat alles in de tempel in orde komt. Eerst zorgen jullie er maar voor, dat jezelf goed schoon bent en netjes aangekleed." De priesters doen wat Hizkia zegt. Als de priesters netjes en schoon zijn, gaan ze de tempel binnen. De deuren zijn lange tijd dicht. Je kunt je wel voorstellen, dat dat niet zo fris zal ruiken! Nu halen ze eerst alles eruit wat er niet in hoort.

materiaal:

geen

activiteit:

Zingen op de wijs van : "Vissers van mensen, dat maak ik u" en gebruik de instrumenten.

Luistert priesters, werk nu toch mee, werk nu toch mee, werk nu toch mee.

Luistert priesters, werk nu toch mee, wie God volgen wil.

Wie God volgen wil, wie God volgen wil!

Luistert priesters, werk nu toch mee, wie God volgen wil.

d. het werk is klaar

Zestien dagen lang werken de priesters in het huis van God. Dan ziet alles er weer keurig netjes uit. Ze gaan naar koning Hizkia toe en vertellen het hem. Ze vertellen hem precies wat ze allemaal hebben gedaan. Het huis van God is weer helemaal netjes.

materiaal:

schoonmaakartikelen: stofdoek, werkdoekje, stoffer en blik, bezem, emmer, dwell, enz.

activiteit:

Terwijl de kleuters en kinderen nog een keer zingen: "Luistert priesters, werk nu toch mee ..." maken ze schoon.

e. de dienst in Gods huis hersteld

Nu kan Hizkia de mensen bij elkaar roepen om samen in Gods huis de Here God te bidden en naar hem te luisteren. Koning Hizkia wil een feest vieren om dat de tempel weer in orde is. De mensen komen overal vandaan om dit feest te vieren. Na een heleboel jaren ruikt het weer lekker in het huis van God. De mensen doen allemaal mee. Ze zingen omdat ze blij zijn dat het huis van God weer in orde is! Ook zijn er mensen die op een trompet blazen. Wat is het een fijn feest! Iedereen is gelukkig.

materiaal:

*B.I.V. 65b met 240, zonder 132.
(T4, 41, 55, 63, 79, 88, 97, 106a, 108, 211, 240, 266)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- welke koning zie je op dit plaatje (zo)?
- waarom is hij zo verdrietig?

aan Kinderen:

- wat zegt hij tegen de priesters?
- wordt de tempel weer helemaal opgeruimd?

aan Kleuters:

- hoe ziet de tempel eruit (ma)?
- ruikt het lekker in de tempel?

aan Kinderen:

- kan God in zo'n slordige tempel wonen?
- welke hokjes horen bij elkaar in het opdrachtje?

aan Kleuters:

- wie moeten het huis van God opruimen (di)?

aan Kinderen:

- hoe moet alles weer worden?
- wat moet weer branden?
- wat moeten de priesters het eerste doen?

aan Kleuters:

- wat doen de priesters allemaal in de tempel (wo)?

aan Kinderen:

- waar zetten ze de meubels als alles klaar is?
- wat doen ze met de dingen die niet in de tempel horen?
- laat Hizkia alles in orde maken?

aan Kleuters:

- waarom vieren de mensen feest in de tempel (do)?
- is iedereen blij?

aan Kinderen:

- waarmee maakten de mensen muziek?
- woont God nu in een nette tempel?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.3.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in 2 Kronieken 29:5.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op.
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?
- hebben jullie de kamer netjes opgeruimd?
- heb je de woorden allemaal in kunnen vullen bij oefening 1?
- wat zijn de antwoorden van oefening 2?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.3.1, voorgeknipte
6.3.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.3.1
ophangen, 6.3.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“de kerk is de plaats”

*liedjesboek:
Sabbatliedjes 1, nr. 4*

5. toepassing: houd de kerk schoon!

a. kringgesprek

Koning Hizkia heeft de tempel laten opruimen. Toen dat gebeurd was, zag die er weer mooi uit. Dat heeft Hizkia niet alleen gedaan. Hij had er hulp bij nodig?

- wordt onze kerk ook wel vuil?
- hoe zou dat komen?
- wat voor vuil/rommel kom je tegen?
- wat kunnen we er zelf aan doen om de kerk schoon te houden?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

Onze kerk is nu heel vies, door vuile schoenen, spinnerag, snoepwikkels, broodkruimels, propjes, vliegtuigjes, kauwgom enz.

We gaan samen een poster maken om de mensen te vragen om de kerk beter schoon te houden. Wat komt erop te staan?

Bedenk samen met de kinderen de tekst en schrijf dit op een groot vel papier. Hang hem ergens op in de kerk en maak de gemeenteleden erop attent.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
A3-papier, viltstiften, weekbladen,
scharen, lijm.*

C.SLUITING

1. liedje

“de kerk is de plaats”

*liedjesboek:
Sabbatliedjes I, nr. 4*

2. gebed

Lieve God in de hemel koning Hizkia heeft uw tempel netjes opgeruimd. Dat willen wij ook doen. Wij willen niet dat u hier in uw kerk in de rommel woont. Het moet hier gezellig zijn, zodat we het allemaal fijn vinden om hier elke week te komen. Help ons om daar steeds aan te denken en altijd goed voor uw kerk te zorgen. Amen

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

4. Josia viert het paasfeest

2 KONINGEN 23:1-30 EN 2 KRONIEKEN 35:1-19

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

De regering van koning Josia mag als één van de lichtpunten uit de geschiedenis van het koninkrijk Juda worden beschouwd. Deze koning heeft over de gehele lijn getracht naar de wil van God te leven. Wanneer men de hoofdstukken 2 Koningen 22, 23 en 2 Kronieken 34, 35 er op naleest, dan merkt men al gauw dat het grootste deel van de tekst wordt besteed aan de hervormingen die Josia heeft ondernomen. We nemen hier 2 Kronieken 34 en 35 als basistekst. In verschillende fasen wordt geschetst wat de jonge Josia achtereenvolgens onderneemt.

De verzen 1 en 2 geven een samenvatting van de daden en de instelling van de koning die van 638 - 608 van de gewone jaartelling over Juda heeft geregeerd. Deze inleiding is één en al lofprijzing:

1. toen hij 16 was, begon hij God te zoeken.
2. toen hij 20 was, nam hij maatregelen om de afgodendienst in Juda te vernietigen. In 2 Koningen 22 wordt er een lange lijst van Josia's handelingen en maatregelen opsomd. Uit die formuleringen blijkt dat Josia zich sterk heeft ingezet om het heidendom tot op de bodem uit te roeien. Er is sprake van mensenoffers, van tempelprostitutie (door mannen en vrouwen), van afgodsbeelden, van tempels, hoogten (=zijn heiligdommen), gewijde palen en stenen, van gewijde graven. Hij liet zelfs de beenderen van de daarin begravenen verbranden. In onze tekst van 2 Kronieken 35 wordt tot driemaal gesproken van REINIGEN (35:3, 6, 8), wat als werkwoord zeer goed van toepassing is op deze actie.
3. in diezelfde lijn en als een gevolg daarvan mogen zijn maatregelen worden gezien op zijn 26e jaar van het herstellen van de tempel te Jeruzalem. Josia laat geld

inzamelen om de tempel weer in ere te herstellen. Het gecollecteerde geld dient om de arbeiders uit te betalen. Ter gelegenheid van één van deze uitbetalingen, vindt de hogepriester Hilkia een boek in de tempel. Hij overhandigt het aan de schrijver (secretaris) van de koning die het naar zijn heer toe brengt. Het blijkt een wetboek van Mozes te zijn. Het is niet helemaal duidelijk of het om de hele wet (tora) van Mozes gaat (dus de vijf eerste boeken van de bijbel) of om - zoals meestal wordt gemeend - het boek Deuteronomium alleen. Het laatste komt het meest overeen met de in de tekst van 2 Kronieken voorkomende beschrijvingen. In dit hoofdstuk wordt het wisselend: wetboek, de wet (tora) en verbondboek genoemd.

4. Josia reageert door zijn klederen te scheuren en zich te realiseren dat de vermelde vloek in dit boek (waarschijnlijk Deuteronomium 28) geheel van toepassing is op het volk van Juda. Zonder aarzelen stuurt hij zijn belangrijkste mannen (hogepriester, secretaris e.d.) naar de profetes Hulda, die in Jeruzalem woont om van de Here God te weten te komen wat er gedaan moet worden, nu duidelijk blijkt dat God toornig is op Juda. Hulda stelt de afgezanten gerust met betrekking tot de koning: de vloek zal de koning en het volk niet treffen. Slechts na zijn dood krijgt deze zijn uitwerking. Dit voornamelijk vanwege de gruwelen die zijn grootvader Manasse en zijn vader Ammon hebben bedreven. Josia, wiens hart 'week' geworden was en die 'geweend' had, wordt gespaard en samen met hem, het volk.
5. de volgende actie die Josia onderneemt, is het volk van Juda en Jeruzalem bijeen roepen om samen met het volk een verbond met God te sluiten. Let er op dat het initiatief van Josia uitgaat en niet van God zoals dat dikwijls in de geschiedenis het geval was (Noach, Abraham, Mozes,

etc.) Het verbond houdt een belofte van het volk in, namelijk dat het de geboden en inzettingen van Gods wetboek met zijn GANSE hart en met zijn GANSE ziel zal houden en volbrengen.

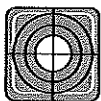
6. daaropvolgend gaat Josia weer aan de slag met het reinen van het land en hij verwijderd al wat met afgodendienst heeft te maken. De bevolking brengt hij weer tot de aanbedding en de dienst van de God van Mozes.
7. het kroonstuk van zijn hervormingen en inspanningen is de hernieuwde instelling van het Pascha. Gedurende geruime tijd werd dit feest niet meer gevierd in Juda. Josia pakt het ook hier weer grondig aan: hij geeft richtlijnen aan de Levieten. Hij stelt dieren ter beschikking van het gewone volk. Hij laat de Levieten en de priesters de dienst uitvoeren "zoals geschreven staat in het boek van Mozes" (v.12). De schrijver onderstreept dat alles werd gedaan "overeenkomstig het gebod van koning Josia". Josia was toen 26 jaar! De schrijver van het 2e boek Koningen steekt terecht de loftrumpet over deze koning: "Voor hem is er geen koning geweest die zich zo

tot de Here keerde met zijn GANSE hart, zijn GANSE ziel en zijn GANSE kracht, naar de GEHELE wet van Mozes en na hem stond zijns gelijke niet op". (v.25)

Er dient op te worden gewezen dat Josia zelfs buiten zijn grenzen zijn hervormingen probeerde door te voeren, met name in het gebied van het voormalige Israël dat door de Assyriërs was ingelijfd (2 Koningen 23:19,20).

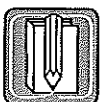
Nog een slotopmerking. Het woord 'Pascha' wordt in verschillende betekenissen in het verhaal gebruikt: men viert het Pascha, men slacht het Pascha en men kookt het Pascha. In de laatste twee gevallen gaat het om het paaslam. Het eerste gebruik slaat op het Paasfeest. Het tienmaal voorkomen van deze term in de tekst wijst erop dat het gaat om het vastleggen van een instelling. Het feest wordt ingesteld. Dit tienmaal vermelden, komt ook voor wanneer het koningschap, de wet en de schepping worden ingesteld. Het toont een legaal karakter met precieze verordeningen en richtlijnen. Waar het om gaat is dat Josia dit VERLOSSINGSFEEST van de bevrijding door de Heer uit Egypte weer tot zijn recht laat komen en zo alle eer aan God toewijst!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "vier feest voor God".

B. WERKBOEKJE

1. antwoorden

zo fout = paleis, goed = tempel;

fout = niets, goed = iets;

fout = één, goed = alle

ma juist, juist, fout, juist,

di muziek, kleren, tempel, offers, eten

wo zeven dagen

do viert het paasfeest tot eer van God

vr 1. Josia leest de boekrol

2. de priesters vragen het volk

3. Josia en het volk vieren paasfeest

2. leertekst

2Kronieken 35:1 - "Josia viert het paasfeest tot eer van God".

C. MATERIAAL

1. terugblik

twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.4.3, 6.4.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (6.3.1).

2. inleiding

een jaarkalender.

3. bijbelverhaal

viltmateriaal uitgave 1980!

achtergronden: geen

figuren: geen

Boekrol (zelf gemaakt van papier om twee stokjes), handdoek, zeep, washandje, schone kleren (maak als u tijd heeft een echt overkleed van een laken o.i.d.)

cadeaus (allerlei pakjes, vruchtensap e.d.) in een mand in een hoek, feesttoeters, kleurige sjerpen van crêpepapier enkele koekjes, kaas e.d. limonade/melk

4. bespreking

werkboekje les 4, ingekleurde leertekstcirkel (6.4.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.4.2).

5. toepassing

boekrol waarop in het kort het paasfeest staat beschreven.

Ballonnen, slingers, muziekinstrumenten, druivensap, matses.

6. liedboekjes

Alles Wordt Nieuw I, nr. 7

Elly en Rikkert III, nr. 44

Sabbatliedjes I, nr. 4, 11, 25

Zing 81.

D. VERTELLING

1. hoewel ook koning Hizkia het Pascha heeft gevierd wordt het Pascha-feest van koning Josia vermeld, omdat geen der koningen van Israël het Pascha heeft gevierd zoals Josia het vierde.

Het vieren van een feest is een sociaal gebeuren van de eerste orde. Het slagen van een feest is afhankelijk van diverse factoren. In de les komt dat in de diverse onderdelen ook naar voren.

2. probeer zoveel mogelijk attributen bij elkaar te brengen om de voorbereiding van het feest te imiteren. Doe een oproep in uw gemeente.

3. leg bij de toepassing de nadruk op het doel: wees blij als je samen feest viert, maar onderstreep ook dat er wijn (druivensap) werd gedronken en matses werden gegeten.

E. ADVIEZEN

1. zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroeger kinderen op.

2. stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.

3. bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jaszjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

*groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt*

*materiaal:
zie voorwoord*

*materiaal:
kaart zieke(n)*

*groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk*

2. liedje

“Tsjingelingeling”

*liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”*

3. gebed

Lieve Vader in de hemel. Wees met ons hier op aarde. Wij vragen u hier in de kindersabbatschool dicht bij ons te blijven. Wij bidden u om van ons te houden en alle kleuters en kinderen hier te zegenen, terwijl wij naar uw bijbelverhaal luisteren. Wij willen veel leren van koning Josia en het paasfeest dat hij met het volk vierde. Amen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën),
leid(st)er bidt hardop*

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht*

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

*liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25*

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: Hizkia's reiniging van de tempel

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- waarom is koning Hizkia zo verdrietig op dit plaatje (6.4.3) ?
- hoe ziet het huis van God eruit?
- branden de lampen nog?
- wil Hizkia dat de tempel wordt opgeruimd?

- wat moeten de priesters allemaal doen (6.4.4.)?
- is iedereen blij dat de tempel weer is opgeknapt?
- is God blij als de tempel netjes is?
- moeten wij de kerk ook netjes houden?

kijk naar de leertekstcirkel (6.3.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

“de kerk is de plaats”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

6.4.3, 6.4.4 en 6.3.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Sabbatliedjes I, nr. 4

2. inleiding: de kalender

a. vertelling

Betty kijkt op de kalender. Zij ziet cijfers in vakjes staan. Onder elkaar staat: zondag, maandag,,, (laat kinderen aanvullen). “Snap jij dat nu, Freddy?” Freddy snapt het wel. Freddy wijst een hokje aan.

“Kijk, het is vandaag (datum - dag, maand, jaar -). “O ja, nu snap ik het,” knikt Betty. “Hé, bij (datum - dag, maand -) staat een vlaggetje getekend. Wat is er dan aan de hand? Papa, waarom is daar een vlaggetje getekend op de kalender?” vraagt Freddy. “Dan is opa jarig,” zegt vader. Die verjaardag mogen we niet vergeten. Kijk, bij die dag heb ik ook iets geschreven. Lees maar.” Betty tuurt op de kalender. Papa heeft het met zulke kleine lettertjes opgeschreven.

Betty leest langzaam: “T - a - n - d - a - r - t - s. Wât, tandarts? Ik ben lekker niet bang voor de tandarts,” zegt Betty. “Ik ook niet,” zegt Freddy stoer. “Ik-ook-kniet,” doet Robert hen na. En dan zegt vader heel zachtjes: “Ik wel, een beetje! Ik wil de tandarts best vergeten. Maar ja, de kalender helpt me!”

b. liedje

“de uittocht”

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

een jaarkalender

kringgesprek:

- welke dag is het vandaag? En

morgen? En overmorgen?

- wanneer ben je jarig? Is er dan feest?

Het bijbelverhaal gaat over een bijzondere dag. Op die dag wordt paasfeest gevierd.

liedjesboek

Alles Wordt Nieuw I, nr. 7

3. bijbelverhaal: Josia's viering van het paasfeest

a. koning Josia

Koning Josia is al een hele tijd koning. Hij wil graag een goede koning zijn. In de tempel heeft hij een dik boek gevonden. Daar staan de woorden in, die God heel lang geleden aan Mozes heeft gegeven. Koning Josia leest daar steeds weer in. Hij wil, dat de mensen daar ook over horen. Dan kunnen zij ook de Here God beter dienen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

Boekrol (zelf gemaakt van papier om twee stokjes)

activiteit:

leid(st)er vertelt hoe een boekrol gelezen werd (van rechts naar links). Kleuters en kinderen mogen de boekrol bekijken.

b. voorbereiding voor een feest

Koning Josia leest in het oude boek, van feesten, waarbij iedereen meedeed. Koning Josia wil dat nu ook weer gaan doen. Hij leest goed wat er voor het feest nodig is. De priesters en de hulp priesters zullen moeten helpen. Daarom moeten zij eerst zorgen, dat zij zelf klaar zijn om het feest te vieren.

materiaal:

handdoek, zeep, washandje, schone kleren (maak als u tijd heeft een echt overkleed van een laken o.i.d.)

activiteit:

één der kleuters of kinderen "maakt zich klaar" voor het feest. Leid(st)er vertelt dat het fijn is om schoon en netjes naar een feest te gaan.

c. cadeaus van de koning

Het feest dat de koning met alle mensen wil vieren is het Pascha. Dat is het feest van de bevrijding. Immers heel, heel lang geleden waren de mensen uit het land Egypte vertrokken om naar een eigen land te gaan.

materiaal:

cadeaus (allerlei pakjes, vruchtensap e.d.) in een mand in een hoek.

activiteit:

*- als je een feestje geeft, waar moet je dan voor zorgen?
- zorg je ook dat er genoeg is voor iedereen?
Elke kleuter/kind mag iets voor het feest op tafel leggen.*

Dit feest moest ieder jaar worden gevierd, maar na zoveel jaren waren de mensen het feest helemaal vergeten.

De koning wil nu, dat iedereen mee kan eten op dit feest. Daarom zorgt hij voor heel veel eten. Ook moeten er offers worden gebracht. Ook daar zorgt de koning voor. De koning vindt het dus een belangrijk feest!

d. allemaal aan het werk

Wat zijn de priesters en hulp priesters aan het werk! Er moet zoveel klaar worden gemaakt, want alle mensen komen! Er is ook een groep mensen, die voor de muziek zorgt. Dan wordt iedereen nog meer vrolijk en blij! En de gasten? Zij zorgen er voor, dat zij vrolijk en blij zijn en dat zij weer met elkaar feest willen vieren. Er is niemand, die nu nog ruzie met iemand heeft. Er is niemand, die boos is of verdrietig. Iedereen wil graag naar het feest toe. Dan ben je immers blij!

materiaal:

feesttoeters, kleurige sjerpen van crêpepapier

activiteit:

*allen vormen een stoet en gaan op weg naar het feest.
Zing op de wijs van Sabbatliedjes nr. 11.
Wij gaan op weg naar 't koningsfeest, 't koningsfeest, 't koningsfeest,
Wij gaan op weg naar 't koningsfeest, deze fijne morgen.*

e. een geweldig feest!

Eindelijk is alles voor het feest klaar: iedereen kan komen. Overal vandaan komen de grote en de kleine mensen. De priesters hebben het nog nooit zo druk gehad. Iedereen wil wat aan de Here God geven. Iedereen is God dankbaar voor alles wat hij hen steeds heeft gegeven. De mensen eten met elkaar en ze vieren feest. Wel zeven dagen lang! Zo'n geweldig feest is er nog nooit geweest, zeggen de mensen tegen elkaar. Nee, ze zullen dit niet snel vergeten. En koning Josia? Hij is blij om zoveel blijde en dankbare mensen te zien.

materiaal:

enkele koekjes, kaas e.d. limonade/melk

activiteit:

allen eten en drinken en "vieren feest". Hierbij zingen ze Zing 81 "Lied aan tafel"

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- wat doet koning Josia in de tempel (zo)?
- luistert hij ook naar wat de priesters vertellen?
- wat hebben de priesters gevonden?

aan Kinderen:

- is er in het paleis een oude boekrol gevonden?
- staat er in de boekrol iets over een feest?
- moet één priester koning Josia helpen?

aan Kleuters:

- over welk feest vertelt de boekrol (ma)?
- hoe lang geleden werd dit feest gevierd?

aan Kinderen:

- was het volk in Egypte?
- heeft God het volk toen bevrijd?
- noemen we dat feest kerstfeest?
- viert Josia het paasfeest tot eer van God?

aan Kleuters:

- waar is de priester zo druk mee bezig op dit plaatje (di)?
- maken de priesters de tempel schoon?

aan Kinderen:

- waarvoor moeten de priesters zorgen?
- moet het een mooi feest worden?
- van wie moeten de priesters dat doen?

aan Kleuters:

- is alles nu klaar voor het paasfeest (wo)?
- wat brengen de mensen allemaal mee naar de tempel?
- voor wie zijn die cadeaus?

aan Kinderen:

- hoe lang duurt het feest?
- waarom vieren de mensen het paasfeest?

aan Kleuters:

- zijn de mensen blij op dit plaatje (do)?
- waarom hebben ze het paasfeest een tijd niet gevierd?

aan Kinderen:

- waarin heeft Josia gelezen over het paasfeest?
- wat is het plan van Josia?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.4.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in 2 Kronieken 35:1.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?
- vinden jullie het ook leuk om een feestje voor te bereiden?
- ga je dan ook allemaal kinderen uitnodigen?
- welke drie zinnen heb je gevonden op je werkblad?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.4.1, voorgeknipte
6.4.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.4.1
ophangen, 6.4.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“de uittocht”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 7*

5. toepassing: een feest voorbereiden

a. kringgesprek

Josia heeft het volk aangemoedigd om een feest voor de Here God te vieren. Dat deden ze vroeger ieder jaar, maar nu waren ze het vergeten.

- vieren wij vandaag nog wel paasfeest?
- bereiden wij dat ook met z'n allen voor?
- hoe vieren wij het paasfeest?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

Vandaag gaan wij het verhaal over koning Josia met de kinderen naspelen.

1. Laat eerst een kind in een boekrol de gebeurtenissen van het paasfeest voorlezen.
2. Daarna gaan we met de kinderen een feest voorbereiden. Ballonnen opblazen, slingers ophangen, drinken klaarzetten, muziekinstrumenten verzamelen.
3. Het feest kan beginnen. We zingen met de kleuters/kinderen een vrolijklied, waarbij ieder kleuter/kind een muziekinstrument heeft en mee mag spelen. Daarna drinken we samen een glaasje druivensap en eten we een heel stuk matses. Dat werd altijd op het Pascha gedronken en gegeten.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
boekrol waarop in het kort het
paasfeest staat beschreven.
Ballonnen, slingers, muziekinstru-
menten, druivensap en matses*

C.SLUITING

1. liedje

“de uittocht”

*liedjesboek:
Alles Wordt Nieuw I, nr. 7*

2. gebed

Onze Vader in de hemel het is zo fijn om het paasfeest te vieren, zoals koning Josia dat deed. We houden ervan om met u feest te vieren. Als we feest vieren dan wordt iedereen blij en is iedereen gelukkig. Dan kunnen we ook andere kleuters en kinderen uitnodigen om naar de kerk te komen. Dat vinden ze vast fijn. Dan kunnen zij ook leren hoe goed u voor ons zorgt. In de naam van Jezus, amen!

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

5. Jona waarschuwt de mensen van Ninevé

JONA 1-3

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het boekje Jona is van een ander karakter dan de overige profetenboeken. In Jona worden de ervaringen van de profeet verteld en niet een verzameling van profetische uitspraken aangeboden. Het verhaal wordt verteld als les voor de lezers. Duidelijk komt erin naar voor dat God niet alleen oog heeft voor het volk van Israël, maar dat hij tevens de verlossende en vergevende God is voor de volken om Israël heen. Het verhaal bevat dus een godsdienstige-zedelijke moraal. De handelende persoon bij uitstek in het verhaal is niet Jona, maar God zelf:

1. hij geeft de opdracht aan de profeet (1:1).
2. hij doet de storm ontstaan (1:4).
3. hij zorgt voor het verschijnsel van de grote vis (1:17).
4. hij zorgt voor het uitspuwen van Jona (2:10).
5. hij herhaalt de opdracht aan de profeet (3:1).
6. hij ziet dat de bevolking zich bekeert (3:10).
7. hij komt op zijn beslissing terug om de stad te verwoesten (3:10).
8. hij spreekt met Jona over diens boosheid (4:4).
9. hij zorgt ervoor dat er een boompje opschiet (3:6).
10. hij zorgt ervoor dat een worm het boompje doet verdorren (4:7).
11. hij zorgt voor een gloeiende oostenwind en een hevige zon (4:8).
12. hij wijst Jona terecht (4:9-11).

Deze twaalf handelingen en spreken van God tonen aan dat niet Jona de boventoon voert en de hoofdpersoon van het verhaal is, maar God zelf. De profeet komt er niet zo best af:

1. Jona weigert de opdracht uit te voeren (1:3).
2. Jona is mishagd over Gods besluit de stad niet te straffen (4:11).

3. Jona wil sterven, omdat hij niet wil leven met het alom-bekende feit dat zijn profetisch spreken niet uitgekomen is (4:1-3).
4. Jona is meer betrokken bij het wegwijnen van een boompje dan van een hele bevolking (4:9-11).

Men merkt ook een aantal positieve eigenschappen van Jona op:

1. Jona getuigt openlijk wie hij is (1:9).
2. Jona bekent openlijk zijn schuld (1:12).
3. Jona's dankgebed uit de buik van de vis, hoewel hij nog niet is gered. Daarmee toont hij geloof en vertrouwen (2:2-9).
4. Jona belijdt God als Redder (2:9).

Het verhaal getuigt verder van een soort prijzen van de niet-Israëlieten: de zeelui enerzijds, de inwoners van Ninevé en hun koning anderzijds:

A. De zeelui:

1. zij bidden voor redding tot hun goden (1:5).
2. zij zien de ramp als een aanwijzing van schuld en proberen te weten te komen waarin zij gezondigd hebben (1:7).
3. zij vrezen God (1:10).
4. zij zoeken naar een oplossing (1:10).
5. zij willen de schuldige niet straffen (1:13).
6. zij zetten zich in om iedereen te redden (1:13).
7. zij bidden God om vergeving omdat ze Jona in het water moeten werpen (1:14).
8. zij bidden nogmaals tot God, offeren en leggen geloftes af (1:16).

B. De Ninevieten:

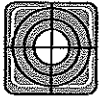
1. zij geloven in God na de prediking (3:5).
2. zij roepen een vasten uit (3:5).
3. zij bedrijven rouw (3:5).
4. de koning bedrijft rouw (3:6).
5. hij geeft bevel tot a. vasten, b. rouw, c. bidden tot God, d. bekering, e. het niet meer bedrijven kwaad (1:7-9).

Al met al vormt dit verhaal een indringende aanklacht tegen de instelling van de profeet en de zienswijze die hij erop nahoudt. De lezer begrijpt natuurlijk dat ook allen die dezelfde mening als de profeet zijn toegedaan hier een aantal fikse vermaningen krijgen. Het is gericht tegen de hardvochtigheid, de starheid en de betweterij van hen die geloven dat slechts Israël enig omkijken van God mag verwachten. Het laat een bijtende spot horen op een heil-nationalistische houding. Het predikt volmondig dat de God van Israël tevens de God van de volkeren is, zelfs van de vijanden van Israël. De inwoners van Ninevé waren Assyriërs en gedoodverfde vijanden van God. Toch is God een vergevende en zich berouwende God (=zich omkeren, berouw hebben = sleutelwoorden) 4:2 heeft het hoogtepunt aan!

Nog enkele gegevens ter verklaring:

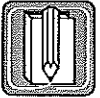
- 1:2,3 Tarsis: waarschijnlijk Tartessus in Spanje. Dit is het vaste land dat men in Israël kent.
- 1:3,10 weg van het aangezicht van de Heer (3x): zo ver mogelijk uit de buurt van God
- 1:2 de grote stad; 1:10; 3:2, 3; 4:10 grote vrees; 2:1 grote vis; Deze bijvoeglijke naamwoorden geven aan dat de vrees, de vis en het inwonersaantal niet te onderschatten zijn. Het gaat om zeer belangrijke dingen in het verhaal. Niet iets om naast je neer te leggen.
- 1:17 de grote vis waarschijnlijk een potvis. Het is meer in de geschiedenis gebeurd dat dergelijke grote vissen mensen weer levend hebben teruggegeven.
- 1:17 drie dagen en drie nachten: tijdsaanduiding die aangeeft dat iets belangrijks gaat gebeuren. Meestal wordt dan de uitdrukking "de derde dag" gebruikt.
- 3:4 veertig dagen: gebruikelijke tijdsaanduiding voor beproeving en/of verzoeking.
- 4:5,6,7 wonderboom: waarschijnlijk een ricinusboom. Uit de zaden wordt wonderolie geperst.
- 4:10,11 120.000 mensen: rond getal dat inwoneraantal aangeeft, maar misschien ook symbolisch op te vatten met de bedoeling aan te geven dat ook de niet-Israëlieten met Israël en haar God te maken hebben via de profeet. Maar dit is slechts een gissing (twaalf stammen).

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "zeg dat het je spijt als je verkeerd hebt gedaan".

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo groen, groen, rood, groen
ma storm, bang, slapen
di in het water,
slokt Jona op
wo 40 dagen
do zij moeten stoppen met kwaad te doen
vr 1. straf, schip.
2. storm, bang, Jona.
3. vis, dom
4. God, luisteren
- leertekst
Jona 3:8 - "zij moeten stoppen met kwaad te doen".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.5.3, 6.5.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (6.4.1).
- inleiding
foto van een stier en koeien.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: S7, S12, S14, S16, figuren: 32, 34, 79, 81, 83, 88, 95, 102, 106a, 108, 113, 171, 163, 182, 204.
zandbak, water en landgedeelte, figuren: Jona, boot of Jona aan de wal, in de verte een grote stad.
- bespreking
werkboekje les 5, ingekleurde leertekstcirkel (6.5.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.5.2).
- toepassing
materiaal om bloemen te maken:
Bijv. crêpepapier met satehstokjes.
- liedboekjes
Alles Wordt Nieuw I, nr. 7
Elly en Rikkert II, nr. 10
Elly en Rikkert III, nr. 44
Sabbatliedjes I, nr. 25.

D. VERTELLING

- het doel van vandaag is: je kunt altijd zeggen, dat het je spijt. Aan de hand van het inleidende verhaaltje laten we zien, dat het gevolg van je daad niet altijd teniet wordt gedaan, ook al spijt het je. Door de les heen klinkt de boodschap: doe wat je wordt gevraagd - betoon spijt als je je opdracht niet geheel of niet goed hebt gedaan - probeer het opnieuw en beter te doen.
- het verhaal over Jona blijft toch een soort "wonderverhaal" omdat Jona wordt opgeslokt door een grote vis. Door dit gedeelte niet teveel aandacht te geven, blijft het doel van het verhaal, de essentie toch bewaard.
- het verhaal eindigt met de bekering van de mensen uit Ninevé. Het verdere verhaal over Jona (de verdorde boom) wordt niet verteld, daar dit te moeilijk te is bevatten.
- leg bij de leertekst nog eens uit wat het bekeren zeggen wil: stoppen met kwaad doen en het goede doen. Neem de tijd om dit goed duidelijk te maken aan de kleuters en kinderen.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jasjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“Tsjingelingeling”

liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”

3. gebed

Lieve God, wees goed voor ons en zegen ons vanochtend in de kindersabbatschool. Toon ons uw wil en help ons aandachtig te zijn als het bijbelverhaal over Jona wordt verteld. Wij willen er veel van leren. In Jezus' naam vragen wij u dit. Amen.

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: Josia's viering van het paasfeest

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- wat heeft de hogepriester gevonden in de tempel (6.5.3)?
- waarover leest koning Josia in de boekrol?
- waarom vierden de mensen vroeger paasfeest?
- waarom werd het paasfeest niet meer in de tijd van Josia gevierd?
- wil Josia het paasfeest weer gaan vieren?
- wie moeten hem daarbij helpen?

- waarom zijn de mensen zo blij op dit plaatje (6.5.4)?
- hoe lang duurde zo'n feest?
- wil koning Josia dit feest elk jaar vieren?
- viert hij dit feest ter ere van God?

kijk naar de leertekstcirkel (6.4.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

"de uittocht"

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:
6.5.3, 6.5.4 en 6.4.1 (van vorige les)

liedjesboek:

Alles Wordt Nieuw I, nr. 7

2. inleiding: de stier

a. vertelling

Freddy en Betty zijn op de boerderij van oom Ben. In de wei lopen koeien te grazen. En in een andere wei loopt een stier. "Kom niet in het weiland bij de stier," waarschuwt oom Ben. "Dat beest is gevaarlijk." Freddy en Betty gaan samen naar de koeien kijken. Die koeien staan te kauwen en te kauwen. "Ze herkauwen het gras," weet Freddy. "Zullen we toch even naar die stier gaan kijken?" zegt Betty. "Alleen maar kijken." En dat doen ze. Freddy en Betty komen bij het hek. Achter het hek, in de wei, loopt de stier. Hij kijkt even naar de kinderen. Dan graast hij weer rustig door. "Hij is heel erg lief. Dat zie ik zo," zegt Freddy. "Zal ik hem heel zachtjes aaien, over z'n snuit?" Freddy klimt al over het hek. "Niet doen," waarschuwt Betty. Maar Freddy luistert niet. Nu kijkt de stier weer op. Hij stampet met zijn hoef op de grond. Hij snuift eens flink. Langzaam komt hij op Freddy af. "Freddy, kom terug, rennen, snel!" roept Betty. Freddy rent terug zo hard hij kan. Met een grote sprong zit Freddy bovenop het hek. Krak..., hoort hij. Zijn broek blijft hangen aan een spijker. Nu heeft hij nog een flinke scheur in zijn broek ook. Oom Ben is boos zijn. "Domoor, ik heb je nog zo gewaarschuwd!" zegt oom Ben.

b. liedje

"Jona"

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

foto van een stier en koeien

kringgesprek:

- oom Ben heeft de kinderen gewaarschuwd. Wat zei hij?

- wat zouden jullie doen: de stier gaan aaien of niet? Waarom niet (of wel)?

Het bijbelverhaal gaat over een man die de mensen in de stad Nineve moest gaan waarschuwen.

liedjesboek

Elly en Rikkert II, nr. 10

3. bijbelverhaal: Jona moet de mensen in Ninevé waarschuwen

a. Jona wordt geroepen

De profeet Jona woont in Israël. Hij heeft wel eens gehoord van een grote stad die Ninevé heet. Er wonen daar veel mensen die verkeerde dingen doen. Dat vindt Jona ook erg. Maar hij wil daar niets mee te maken hebben.

Op een dag zegt God tegen Jona: "Jona, je moet naar de stad Ninevé gaan. Je moet tegen die mensen zeggen, dat ze niet langer meer verkeerde dingen moeten doen. Anders komt er een hoop narigheid van." Jona heeft helemaal geen zin om zich met die mensen te bemoeien. Nee, hij gaat daar niet naar toe!

b. Jona loopt weg

Weet je wat? denkt Jona, Ik loop gewoon weg. Dan hoeft ik lekker niet naar de stad Ninevé toe, waar al die mensen zoveel slechte dingen doen. Dus gaat Jona op weg. Hij loopt en loopt, tot hij bij een haven komt. Daar liggen schepen. "Dat is een goed idee", denkt Jona. "Ik ga met een boot ver weg." Dan hoeft ik niet aan Ninevé te denken."

c. op zee

Gelukkig is er een boot, die hem mee wil nemen. Jona stapt in en heeft al gauw een plaatsje gevonden. Onder in de boot is het lekker rustig. Niemand bemoeit zich met Jona. Al heel gauw vaart het schip en Jona valt in slaap. Hij is ook zo moe van al dat lopen!

Zodra het schip op zee is, begint het te waaien. Eerst zacht, maar dan hoe langer hoe harder. De wind wordt een storm. Het water begint hoe langer hoe hoger te golven. De zee lijkt wel wild te worden! En Jona? Die slaapt maar rustig door.

d. Jona in en uit de zee

De mannen van de boot worden heel erg bang. Stel je voor: straks slaat de boot nog om! Eén van hen gaat Jona wakker maken. "Hoe kun je zo blijven slapen, terwijl wij zo bang zijn?" vraagt hij hem. Dan ziet ook Jona de wilde, woeste zee. Nu begrijpt Jona wat God tegen hem wil zeggen. God roept Jona. Daarom is er zo'n storm. Jona zegt: "Gooi mij maar in het water. Dan zal de storm wel over gaan." De mannen doen wat Jona heeft gezegd. Meteen wordt het water weer rustig. De mannen danken de Here God daarvoor.

Jona valt in het water, maar dan komt er een heel grote vis. Die slokt zomaar Jona op. En daar zit Jona nu. Wel drie dagen en nachten is Jona in de vis. Dan spuugt de vis hem uit op een stuk land. Wat is Jona God dankbaar!

e. Jona naar Ninevé, de bekering

Weer moet Jona naar Ninevé. Nu gaat Jona er snel naar toe. In de stad zegt hij tegen de mensen: "Over veertig dagen zal Ninevé onderste-boven worden gekeerd!" De mensen schrikken. Wat zegt die man? Zal hun mooie stad zomaar verdwijnen? Ook de koning hoort ervan. Hij begrijpt, dat het een boodschap van God moet zijn. Hij zegt tegen alle mensen, dat ze moeten stoppen met verkeerde dingen te doen. Ze moeten weer gaan luisteren naar de Here God.

Iedereen luistert naar de koning. Iedereen heeft spijt van de verkeerde dingen die hij heeft gedaan. En wat gebeurt er na die veertig dagen? Keert God de stad zomaar onderste-boven? Nee, God ziet wel, dat de mensen echt spijt hebben. Daarom mogen ze het opnieuw proberen.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

geen

materiaal:

zandbak, water en landgedeelte,

figuren: Jona, boot of

B.I.V. 71a zonder 81, 163, 182.

(83)

materiaal:

zandbak, water en landgedeelte,

figuren: Jona, boot of

B.I.V. 71a zonder 81, 163, 182.

(83)

materiaal:

zandbak, Jona aan de wal, in de verte een grote stad.

B.I.V. 71a

(81, 83, 163, 182) daarna

B.I.V. 71 b met 34 zonder 32, 79, 88, 95, 102, 106a, 108, 113.

(S7, S12, S14, S16, 34, 171, 204)

materiaal:

B.I.V. 71b

(S7, S12, S14, S16, 32, 79, 88,

95, 102, 106a, 108, 113, 171,

204)

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- gaat Jona op dit plaatje naar Ninevé (zo)?
- waarom wil Jona niet?

aan Kinderen:

- moet Jona van God naar Ninevé?
- doen de mensen in Ninevé veel kwaad?
- gaat Jona meteen naar Ninevé?
- of gaat Jona met een schip mee?

aan Kleuters:

- is het mooi weer op het plaatje (ma)?
- is Jona ook aan boord van dit schip?

aan Kinderen:

- is er een harde storm?
- zijn de mensen op het schip bang?
- ligt Jona gewoon te slapen of is hij ook bang?

aan Kleuters:

- waarom denkt Jona dat het zijn schuld is (di)?
- wat moeten de mensen doen?

aan Kinderen:

- waar valt Jona in?
- zal Jona verdrinken?
- wat doet de grote vis op het plaatje?

aan Kleuters:

- wat gebeurt er met Jona na drie dagen (wo)?
- wil Jona nu wel naar Ninevé?

aan Kinderen:

- wat zegt Jona tegen de mensen in Ninevé?
- hoeveel dagen roept Jona in Ninevé?

aan Kleuters:

- schrikken de mensen in Ninevé? (do)?
- zal God hen echt straffen?

aan Kinderen:

- wat moeten zij doen?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.5.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Jona 3:8.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?
- laat Jona eens in en uit de vis komen?
- hoe heb je de verhaaltje ingevuld op je werkblad?
- en welke tekening hoort bij welk verhaaltje?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.5.1, voorgeknijpte
6.5.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.5.1
ophangen, 6.5.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“Jona”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 10*

5. toepassing: zeg dat het je spijt als je iets verkeerd hebt gedaan.

a. kringgesprek

- wie hadden in dit verhaal spijt van wat ze hadden gedaan?
- heb je wel eens iets gedaan waar je later spijt van had?
- tegen wie was dat?
- wat zei je tegen die persoon?
- hoe voelde je je daarna?
- op welke andere manieren kun je iets goed maken, als je het niet durft te zeggen?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

b. activiteit

We gaan vandaag bloemen maken. Misschien heb je de afgelopen week niet naar je ouders of de juf/meester op school willen luisteren? Of heb je iets tegen je vriendje gedaan wat niet zo leuk was. Je kunt die bloemen aan die persoon geven. Je kunt de bloemen ook zomaar aan iemand geven van wie je veel houdt.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
materiaal om bloemen te maken:
Bijvoorbeeld: crêpepapier met sa-
tehstokjes*

C.SLUITING

1. liedje

“Jona”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert II, nr. 10*

2. gebed

Here God, wat jammer dat Jona niet meteen wilde doen wat u hem zei dat hij moest doen. Gelukkig heeft hij het later toch nog gedaan. Help ons Here om wel meteen te doen wat u ons zegt in de Bijbel. Help ons om steeds als we iets nieuws leren in de Bijbel, te doen wat u dan zegt. Wij houden van u en dat willen we laten zien door te doen wat u graag heeft. Amen!

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.

6. vier trouwe vrienden van God

DANIËL 1

Lees één of meerdere keren aandachtig dit bijbelgedeelte. Denk erover na en probeer u zelf erdoor te verrijken, zodat U een beter instrument kunt zijn om de kleuters/kinderen te onderrichten. Vraag aan de Here God om u te helpen bij de studie van de informatie (I), de voorbereiding (II) en het programma in de sabbatschool (III).

I. INFORMATIE - UITLEG - VORMING

Het eerste hoofdstuk van het boek Daniël vormt de inleiding van het verhaal over de Judese balling Daniël. Het grootste deel van zijn leven heeft hij in Babylon doorgebracht. Tijdens zijn

jeugd is hij samen met een aantal andere jonge mensen uit Jeruzalem meegevoerd door de toenmalige oppermachtige Nebukadnessar, koning van de Babyloniërs.

Voor zover onze kennis strekt, zal Daniël naar alle waarschijnlijkheid in Babel zijn gestorven op een zeer hoogbejaarde leeftijd. Het verhaal vermeldt dat Nebukadnessar Jeruzalem inneemt (1:1, 2). De schrijver geeft daarbij aan, dat het God zelf was die de koning van Babel de overwinning schonk. Voor hem is het duidelijk, dat de God van Israël de geschiedenis leidt. Hij beschikt over de zegen en de vloek van zijn volk, zoals men dat in Deuteronomium 28 kan lezen. Nebukadnessar 'belegerde' Jeruzalem. Dit werkwoord 'belegere[n]' is in het Hebreeuws hetzelfde als 'in het nauw brengen' dat in Deuteronomium 28:45-57, 64 is terug te vinden. Dit alleen al geeft aan dat het boek Daniël begint met de uitwerking van de vloek. God straft zijn volk Juda omdat het niet trouw aan zijn verbond is gebleven! Wat hier plaatsvindt, is een triest gebeuren en de gegevens in de tekst vertellen ons dat dit in 605 voor onze tijdrekening moet hebben plaatsgevonden. Het maakt niet alleen dat het volk Juda een diepe vernedering ondergaat, maar door deze nederlaag ook God zelf wordt vernederd. In de ogen van de overwinnaars zal het duidelijk zijn geweest dat hun goden sterker waren dan de God van de Judeeërs!

Toen de ballingen in Babylon aankwamen, werden ze meteen naar het hof gebracht om er een opleiding te krijgen met als doel dienst te doen in het paleis van de koning (1:3). De eisen waaraan de jongelui moesten voldoen, worden duidelijk vermeld (1:3,4)!

Er werd dus een elite gevormd na een zorgvuldige selectie. Nebukadnessar wilde hen zowat tot Babyloniërs maken,

zodat hij op hun trouw kon rekenen. Zij moesten de taal en de literatuur van de Chaldeeën leren kennen. Er is ons weinig bekend over de jongeman Daniël. Er wordt niets over zijn ouders of over zijn afkomst gezegd. Ook wordt zijn leeftijd niet vermeld, noch uit welke stad hij afkomstig is. Meestal gaat men er van uit dat hij 14-17 jaar oud moet zijn geweest. Sommigen stellen het op 18 jaar, wat zeer aannemelijk is, omdat hij drie jaar later reeds een topfunctionaris aan het Babelse hof werd. Als gevangene kon hij zich niet verzetten tegen de opleiding, maar één aspect echter was zeer hinderlijk voor hem: het voedsel en het drinken vindt hij niet acceptabel omdat hij zich niet wilde verontreinigen (1:8). Hij kon het vlees van konings tafel niet eten, omdat het (1) of aan de afgoden gewijd was, of (2) bloed bevatte, of (3) gestikt was of (4) van een onrein dier was (Leviticus 11, Deuteronomium 12:23, 25, Exodus 43:15). Mogelijk was hij ook vegetariër. Daniël probeert er onderuit te komen door het op een accoordje te gooien met de overste van de hovelingen. Deze weigert omdat hij bang is voor zijn eigen leven. Dan benadert hij de kamerdienaar die wel op zijn voorstel ingaat. Daniël wil samen met zijn vrienden gedurende tien dagen slechts groenten (letterlijk: granen en peulvruchten) en water gebruiken. Die korte tijd was reeds voldoende om een verschil te merken tussen dit viertal en de overige ballingen, zodat ze hetzelfde menu gedurende hun hele opleiding mogen voortzetten. Daniël en zijn vrienden tonen zich op deze wijze wetsgetrouw ten aanzien van hun God. Daar bleef het succes niet bij. God zegende hen tevens in hun studie, kennis, wijsheid en inzicht, zodat ze na verloop van drie jaar niet alleen knapper waren in vergelijking met de andere studenten, maar eveneens hun leraren en alle andere geleerden en bezweerders van het hof overtroffen. Dit moet zo overtuigend geweest zijn dat de schrijver van het boek de uitdrukking 'tienmaal voortreffelijker ... in zijn ganse rijk' (1:20) gebruikte. Twijfel bleek

dus niet mogelijk! Het succes was te danken aan hun wetsgetrouwheid gecombineerd met Gods zegen. Belangrijk is de aandacht te vestigen op de betekenis van de namen van Daniël en zijn vrienden.

Daniël = God spreekt recht

Hananja = De Here is genadig

Misaël = De Here is redding

Azarja = De Here helpt

Deze betekenis geeft te denken! Vooral wanneer we de trieste woorden van het begin van het verhaal herlezen. Deze waren gericht op de vloek, de straf die het volk moest ondergaan door in ballingschap te gaan. Maar uit de namen en het verhaal over de opleiding blijkt, dat God zijn volk niet in de steek wilde laten. In het bijzonder niet, wanneer Juda zijn geboden weer zou gaan houden. Wie weet, mis-

schien zou God opnieuw bereid zijn, dat volk te verlossen? Dit eerste hoofdstuk van het boek Daniël eindigt met de woorden: "Daniël bleef daar tot het eerste jaar van koning Kores" (1:21). Dit jaar van Kores, de koning van de Meden en de Perzen, wordt gedateerd in het jaar 538 voor onze jaartelling. Toen liet Kores (ook Cyrus genaamd) het Judese volk weer naar Jeruzalem keren. Het vertrek van de ballingen vond twee jaar later plaats in 536. Precies 70 jaar na de aankomst van Daniël en zijn vrienden te Babel! Zo triest het eerste hoofdstuk van Daniël begint, zo totaal tegenovergesteld eindigt het. Het begint met de vloek, maar het eindigt met de zegen. Daar tussenin staat het verhaal van wetsgetrouwe Judeeërs, die naam van verlossing dragen. Het schema gehoorzaamheid - zegen en ongehoorzaamheid - vloek van Deuteronomium 28 is hier duidelijk in te herkennen, zij het in een omgekeerde volgorde!

II. VOORBEREIDING

A. DOEL

Het doen kennen, begrijpen en toepassen van het thema: "kies het eten dat God goed vindt".

B. WERKBOEKJE

- antwoorden
zo ze moeten veel leren,
hetzelfde als de koning
ma groen: banaan, bloemkool, boterham,
druiven,
rood: frites, varken, cola, snoepjes, chocolade, koffie met gebak.
di fout, fout, juist
wo God schenkt de vier vrienden grote wijsheid
do Chananja, Misaël, Azarja
vr 1. vier vrienden wonen in het paleis
2. ze willen doen wat God van hen vraagt
3. ze worden veel knapper dan de andere prinsen
- leertekst
Daniël 1:17 - "God schonk de vier vrienden grote wijsheid".

C. MATERIAAL

- terugblik
twee ingekleurde tekeningen uit het werkboekje (6.6.3, 6.6.4) en de ingekleurde leertekstcirkel van de vorige les (6.5.1).
- inleiding
geen.
- bijbelverhaal
viltmateriaal uitgave 1980!
achtergronden: T1, T2, T3, T4.
figuren: 12, 12b, 20, 42, 54, 55, 57, 88, 199, 226, 230, 237, 250a, 256, 257, 258, 325.
- bespreking
werkboekje les 6, ingekleurde leertekstcirkel (6.6.1), voor elk kind één (al dan niet gekleurde) leertekstcirkel (6.6.2).
- toepassing
sinaasappels, fruitpers, glazen.
- liedboekjes
Elly en Rikkert II, nr. 10
Elly en Rikkert III, nr. 17, 44
Sabbatliedjes I, nr. 25

D. VERTELLING

- bij het doorlezen van het verhaal in de BiWeb valt meteen het einde op: Daniël en zijn vrienden zijn door het gezondere voedsel mooier, knapper en verstandiger dan de rest, dus als jij dat ook wilt worden, dan ...
Zo gemakkelijk ligt het echter niet! Daniël en zijn vrienden blijken al te beschikken over kennis, verstand en wijsheid voordat zij met de koning in aanraking komen. Het besluit van hen om 's konings eten en drinken niet aan te raken getuigt daarvan. Het is niet slechts de wet die hen daartoe dringt, het is het beseffen van de juistheid ervan!
- het is altijd gevaarlijk om vergelijkingen te maken en daaruit conclusies te trekken. In de Bijbel vinden we dat dan ook zelden. In de tekst wordt slechts het feit vermeld: na verloop van tien dagen bleek hun uiterlijk schoner en ... welvarender dan de andere knapen ...
Het kan alleen aan het voedsel hebben gelegen, maar het is waarschijnlijker om aan te nemen, dat ook een betere levenshouding en matigheid hier een belangrijke rol in heeft gespeeld. (denk aan drankpartijen en weinig nachtrust!!) Daarom wordt de vergelijking met de andere jongens niet gemaakt voor de kleuters en kinderen. Zij hebben slechts te maken met het wel en wee van Daniël en zijn vrienden.
- daar er kleuters en kinderen zijn die thuis wel vlees eten, is het verstandiger om dat gezonde eten niet toe te spitsen op vegetarisme.

E. ADVIEZEN

- zorg dat u tenminste een kwartier voor de aanvang van het programma aanwezig bent. Breng het lokaal in orde, leg het materiaal klaar en vang vroege kinderen op.
- stel voor u zelf een strak tijdschema op of volg het voorgestelde schema op de voet (met een horloge). Houd u er ook aan.
- bereid uw materiaal tot in de puntjes voor. U kunt jongelui of oudere leden inschakelen voor het inkleuren van de tekeningen en leertekstcirkels.

III. PROGRAMMA

Kinderen ontvangen, jaszjes ophangen en een plaats aanwijzen. Vertel aan de kleuters/kinderen, dat ze even rustig op de stoeltjes in het lokaal naar het materiaal mogen kijken. Ze kunnen met elkaar praten. Probeer in ieder geval een rustige sfeer te scheppen.

A. OPENING

1. welkom

- a. zijn er bezoekers? Geef hen een sticker, kaartje of bloem.
- b. zijn er zieken? Gedenk hen in uw gebed. Stuur een kleuter/kind dat al wat langer afwezig is een mooie kaart. Laat alle kleuters/kinderen hun naam op de kaart schrijven.
- c. zijn er jarigen? Feliciteer hen even. Knoop even een gesprekje aan met de jarige en informeer of er thuis al een feestje is gehouden; of hij of zij mooie cadeaus heeft gekregen.

groeps- en werkvorm:
allen in een kring, leid(st)er verwelkomt

materiaal:
zie voorwoord

materiaal:
kaart zieke(n)

groeps- en werkvorm:
allen rondom de jarige, die op een stoel staat
activiteit:
aansteken kaarsjes, liedjes, uitblazen kaarsjes, geschenk

2. liedje

“Tsjingelingeling”

liedboekje:
“Elly en Rikkert III, nr. 44”

3. gebed

Lieve Vader in de hemel. Wat is het fijn om hier met z'n allen in de kindersabbatschool te zijn. Wij komen hier om te zingen, te bidden en te luisteren. Wij willen vriendjes van elkaar zijn en vriendjes zijn met u. In het bijbelverhaal zijn Daniël en zijn vrienden ook vrienden van u. Wij willen heel graag veel over u en over uw vrienden leren. Help ons daarbij. Amen!

groeps- en werkvorm:
in een kring (op de knieën), leid(st)er bidt hardop

4. zending

a. verhaal

Vertel het verhaal dat deze dag wordt aangeboden in de bundel van zendingsberichten van dit kwartaal. Houd er een kort gesprekje over en laat het collectegeld ophalen.

groeps- en werkvorm:
in een kring, leid(st)er vertelt
materiaal:
zendingsbericht

b. collecte en liedje

“Hoor het geld toch klinken in mijn kleine hand”

liedboekje:
Sabbatliedjes I, nr. 25

B. LESBEHANDELING

1. terugblik: Jona moet de mensen in Ninevé waarschuwen

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

6.6.3, 6.6.4 en 6.5.1 (van vorige les)

a. kringgesprek

Vorige week hebben we een bijbelverhaal verteld en er samen over gepraat. Laten we eens kijken wat jullie er nog van weten.

- weten jullie nog wie er op dit schip is (6.6.3)?
- waar moest Jona eigenlijk naar toe?
- wat moest hij in Ninevé doen?
- hoe is het weer op dit plaatje?
- wat moeten de mensen met Jona doen?
- ging de wind toen liggen?
- wat gebeurde er allemaal met Jona?
- wist Jona dat hij nu echt naar Ninevé moest gaan?

- wat vertelde Jona aan de mensen op dit plaatje (6.6.4)?
- hoeveel dagen waarschuwde Jona de mensen?
- zou God hen echt straffen?
- schrokken de mensen?
- wat moesten de mensen doen?

kijk naar de leertekstcirkel (6.5.1)

- wat zie je in de cirkel?
- zeg de leertekst om beurten op.

b. liedje

"Jona"

liedjesboek:

Elly en Rikkert II, nr. 10

2. inleiding: worstjes

groeps- en werkvorm:

in een kring, leid(st)er vertelt

materiaal:

geen

kringgesprek:

- wat durft Betty niet te zeggen?
- wat zou jij doen? Hoe zou je het zeggen.

(Toelichting: Wanneer er thuis wel vlees wordt gegeten, kan de keuze gaan tussen varkens- en rundvlees. Eventueel ingaan op andere dingen die kinderen niet willen/mogen eten, bijvoorbeeld in verband met voedselallergie. Hoe kun je beleefd iets afslaan en zo je eigen keuze bepalen). In het bijbelverhaal gaat het over vier jongens die iets wel durven te zeggen!

a. vertelling

Betty is op het verjaarsdagsfeestje van Kim, een meisje uit haar klas op school. De kinderen krijgen taart en limonade. Ze doen spelletjes en kijken naar een leuke tekenfilm. En aan het eind van de middag mogen ze blijven eten. "Komen jullie aan tafel?" roept de moeder van Kim. De kinderen mogen zelf eten op hun bord doen: frietjes, appelmoes en mayonaise, zo veel als ze willen. "We krijgen nog iets," zegt Kim, "kijk, daar komen de worstjes." "Help, worstjes!," denkt Betty. "Zal ik die wel opeten? Ik durf niet te zeggen dat ik geen worstjes eet." Betty eet stilletjes haar frietjes op. Nu nog die akelige worst. Heel voorzichtig bijt ze er een klein stukje af. Met een slok water slikt ze het door. Zo hoeft ze niet op de worst te kauwen. Eindelijk heeft ze de worst op. Betty voelt zich niet goed. Haar gezicht wordt bleek. "Betty, wat is er met je?" vraagt de moeder van Kim. "Ik voel me niet lekker," zegt Betty. "Dat komt van die worst." "Nee toch, dat kan niet. Dat was heel goed vlees," zegt Kims moeder. "M-maar, m-maar..." En nu durft Betty het wel te zeggen. "Ik eet geen vlees." "Had dat maar gezegd. Dan had ik wel een ei voor je gebakken," zegt Kims moeder. "Wat vervelend was dat voor je, Betty." "De volgende keer zeg ik het," denkt Betty, "ja, ik ga het gewoon zeggen! Dat doe ik."

b. liedje

"Daniël"

liedjesboek

Elly en Rikkert III, nr. 17

3. bijbelverhaal: vier Judese jongens komen in het Babylonische paleis

a. vier vrienden

Koning Nebucadnessar is een heel machtige koning. Hij heeft een heel groot land, waarover hij moet regeren. Op een dag komen er jongens uit andere landen in het land van Nubucadnessar. Soldaten hebben hen uit hun eigen land gehaald. Zij moeten nu bij de koning gaan werken. Het zijn niet zomaar jongens, nee, het zijn prinses en kinderen van belangrijke mensen. Daniël en zijn drie vrienden horen daar ook bij. Zij komen uit het land Israël.

*groeps- en werkvorm:
in een kring tijdens het hele verhaal, leid(st)er vertelt*

materiaal:

*B.I.V. 72a zonder 250a, 256, 257, 258
(12, 12b, 20, 54, 55, 57, 199, 226, 230, 325)*

b. het eten van de koning

De jongens moeten de taal gaan leren van dit nieuwe land. Ook moeten zij nog meer vakken leren. De mensen in dit land zijn erg knap. Ze hebben prachtige gebouwen gemaakt en weten veel over allerlei dingen. De jongens wonen bij elkaar. Ze krijgen hetzelfde eten en hetzelfde drinken als de koning. De tafel is vol met allerlei lekkere dingen! De koning houdt wel van veel en lekker eten!

materiaal:

*B.I.V. 72a
(12, 12b, 20, 54, 55, 57, 199, 226, 230, 250a, 256, 257, 258, 325)*

c. lekker eten - goed eten?

Daniël en zijn vrienden zijn thuis gewend om gezond te eten. Niet te veel en goed gezond eten. Ze kijken naar de tafel die voor iedereen gedekt staat. Het ziet er allemaal wel even lekker uit, maar zou het ook wel allemaal zo gezond zijn? Zouden ze ander eten kunnen vragen?

materiaal:

*B.I.V. 72a
(12, 12b, 20, 54, 55, 57, 199, 226, 230, 250a, 256, 257, 258, 325)*

Daniël vraagt het aan de man die voor hen zorgen moet. De man schrikt een beetje. Wat zal de koning wel zeggen? Straks zien ze er nog hongerig uit als ze bij de koning moeten komen!

d. de test

Daniël vraagt aan de man die voor hen moet zorgen of hij het niet een paar dagen wil proberen. Dan kan hij zelf zien, dat ze echt genoeg en goed eten hebben gekregen. De man doet het. Tien dagen lang eten Daniël en zijn vrienden verse groenten en drinken ze water.

materiaal:

*B.I.V. 72a
(12, 12b, 20, 54, 55, 57, 199, 226, 230, 250a, 256, 257, 258, 325)*

In het land is volop groente en fruit, dus er is elke dag wel wat anders.

Na tien dagen komt de man terug. Hij kijkt eens goed naar hen. Nee, ze zien er zeker niet slecht en ongezond uit. Ze zien er zelfs heel gezond uit! Daniël en zijn vrienden mogen voortaan eten zoals zij het willen hebben!

e. bij de koning

Drie jaar zijn de jongens nu in het vreemde land. Ze hebben veel geleerd. Dan laat de koning iedereen bij zich komen. Hij wil wel eens weten hoeveel ze hebben geleerd en of ze hem zullen kunnen helpen bij het regeren. Hij stelt hen allerlei vragen. Ook Daniël en zijn vrienden zijn bij de koning. De koning staat verbaasd over alle dingen die zij weten. Hij vindt dat die vier jongens hem beter dan alle andere wijze mannen zullen kunnen helpen. Zo komen Daniël en zijn drie vrienden bij de koning in het paleis werken.

materiaal:

*B.I.V. 72b
(T1, T2, T3, T4, 12, 12b, 42, 54, 55, 57, 88, 237)*

4. bespreking

a. werkboekje

we nemen ons werkboekje en kijken naar de plaatjes en of jullie bij de vraagjes de goede antwoorden hebben.

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
werkboekje*

aan Kleuters:

- welke vier mannen zie je hier op het plaatje (zo)?
- hoe heet de koning bij wie ze moeten wonen?

aan Kinderen:

- waarom zijn de prinsen in het paleis?
- wat krijgen ze te eten?

aan Kleuters:

- staat er veel eten op tafel bij de koning (ma)?
- wat wil Daniël over het eten weten?

aan Kinderen:

- waarom eten ze thuis altijd gezond?
- wat is volgens jullie ongezond op het plaatje?
- en wat is gezond?

aan Kleuters:

- wat voor eten ligt er allemaal op tafel (di)?
- willen Daniël en zijn vrienden dit eten?
- wat vraagt Daniël aan de bediende?

aan Kinderen:

- mogen de vrienden vijf dagen gezond eten?
- zien ze er na tien dagen nog gezond uit?
- mogen ze gezond blijven eten?

aan Kleuters:

- eten de vier vrienden op dit plaatje het eten van de koning (wo)?
- wat doen de vier vrienden nog meer in het paleis?

aan Kinderen:

- wat schenkt God hen?
- gaan de vier prinsen elke dag naar school?

aan Kleuters:

- waarom moeten ze naar de koning komen (do)?
- vindt de koning hen knapper dan de andere prinsen?

aan Kinderen:

- wie heeft hen geholpen?
- hoe heten de drie vrienden van Daniël?

b. leertekst

- wat zie je in deze cirkel (6.6.1)?
- wat staat daarover in de Bijbel?
- laten we het even lezen in Daniël 1:17.
- zeg nu ieder om de beurt de leertekst op
- wie heeft zijn werkje gemaakt?
- laat eens zien hoe het is geworden?
- wat vonden jullie gezond en wat ongezond?
- welke zinnen heb je gevonden op je werkblad?

*groeps- en werkvorm:
leergesprek met instructies rond
de tafel
materiaal:
werkboek, 6.6.1, voorgeknijpte
6.6.2, voor allen, Bijbel, lijm
activiteit:
leertekst laten opzeggen, 6.6.1
ophangen, 6.6.2 uitdelen en op
plakken*

c. liedje

“Daniël”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert III, nr. 17*

5. toepassing: kies het goede / gezonde

a. activiteit

Vandaag gaan we een gezond drankje maken. Daar hebben we sinaasappels voor nodig. Het wordt sinaasappelsap. Niet uit een pakje uit de supermarkt en zonder iets erbij te doen. Het is puur sap.

*groeps- en werkvorm
leid(st)er vertelt, kleuters/kinderen
voeren uit
materiaal:
sinaasappels, fruitpers, glazen.*

b. kringgesprek

- hoe smaakte het sap?
- zouden Daniël en zijn vrienden ook sinaasappelsap hebben gedronken?
- wat kozen ze bij de koning?
- is gezond eten altijd lekker?
- is lekker eten altijd gezond?
- wat voor dingen kun je allemaal snoepen die toch ook gezond zijn?

*groeps- en werkvorm
leergesprek rond de tafel
materiaal:
geen*

C.SLUITING

1. liedje

“Daniël”

*liedjesboek:
Elly en Rikkert III, nr. 17*

2. gebed

Lieve Vader in de hemel soms willen mensen dat we dingen eten en drinken die niet goed voor ons zijn en waarmee u niet zo blij bent. Help ons dan om dat eten of drinken te weigeren en het niet op te eten en niet op te drinken. Help ons om het zó te zeggen, dat we er niemand pijn mee doen. Wij willen liever eten en drinken wat u goed vindt en niet wat andere mensen zeggen dat we moeten eten. Wilt u ons daarbij alstublieft helpen? In de naam van Jezus vragen we u dit. Amen!

*groeps- en werkvorm
staan in een kring, leid(st)er bidt
hardop.*

3. afscheid

Neem van elk kind afzonderlijk afscheid. Wens het een fijne dag en spoor het aan om volgende week terug te komen.